

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
(повне найменування вищого навчального закладу)
Факультет економіки та менеджменту
(назва факультету)
Економічної кібернетики
(повна назва кафедри)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до дипломної роботи

магістр

(освітній рівень)

на тему: **«Удосконалення інноваційно-економічної діяльності
Тернопільської дирекції ПАТ АТ «Укрпошта» в контексті
впровадження стратегічного розвитку (згідно затвердженого плану
розвитку Міністерства інфраструктури України до 2020р.)»**

Виконав: студент 6 курсу, групи ПКМ-61
спеціальності 051 «Економіка»
(шифр і назва спеціальності)

Мацієвська Т.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник

Гарматій Н.М.

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

Берестецька О.М.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(прізвище та ініціали)

м. Тернопіль – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1	12
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З НАДАННЯ СФЕРИ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ	12
1.1. Наукові дослідження інноваційно – економічної діяльності підприємств з надання сфери послуг поштового зв'язку	12
1.2. Дослідження розвитку та тенденцій національного ринку поштового зв'язку.....	15
1.3. Застосування сучасних інформаційних систем при реалізації інноваційних стратегій надання послуг поштового зв'язку	27
РОЗДІЛ 2	34
АНАЛІЗ ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «УКРПОШТА»	34
2.1. Аналіз фінансових показників ПАТ «Укрпошта»	34
2.2. Аналіз основних економічних показників ефективності фінансово-господарської діяльності ПАТ «Укрпошта»	50
РОЗДІЛ 3	61
МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПАТ «УКРПОШТА» ЗАСОБАМИ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ.....	61
3.1. Використання інструментарію економіко – математичного моделювання на ПАТ «Укрпошта»	61
3.2. Побудова концептуальної моделі фінансово – економічного розвитку підприємства.....	68
РОЗДІЛ 4	75

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА.....	75
РОЗДІЛ 5	86
ОБГРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	86
РОЗДІЛ 6	92
ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	92
6.1. Структура цивільного захисту на ПАТ «Укрпошта»	92
6.2. Охорона праці на ПАТ «Укрпошта»	96
6.3. Шляхи вдосконалення охорони праці на ПАТ «Укрпошта»	99
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	103
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	108
ДОДАТКИ.....	110

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Українська національна економіка перебуває у динамічному стані переходу у інноваційно – інвестиційно орієнтовану сферу діяльності компаній та підприємств, тому актуальними питаннями наукового дослідження нашої магістерської роботи, це концептуальні стратегії розвитку з інноваційними орієнтаціями для підприємств що надають послуги відправлення кореспонденції, товарів та інших видів поштового сервісу, з впровадженням нових видів сервісів та обслуговування.

Поштовий зв'язок відіграє істотну роль в соціальному і економічному розвитку України з урахуванням географічних, економічних, демографічних і культурних особливостей країни. Поштовий зв'язок є одним з основних засобів комунікації, які забезпечують доступ населення до джерел інформації та сприяють розвитку соціальних зв'язків і комунікацій між державою і громадянами.

Метою ПАТ «Укрпошта» є надання якісних та своєчасних послуг для задоволення потреб споживачів. Мережа ПАТ «Укрпошта» призначена для надання універсальних і додаткових послуг фізичним та юридичним особам, а також для обробки перевезення та доставки поштових відправлень по Україні та за її межами.

Місією поштового зв'язку є збереження економічної і політичної цілісності країни, забезпечення громадян України, органів влади та юридичних осіб сучасними послугами поштового зв'язку.

Даною проблематикою займалися такі науковці, як М. Скоробогатов, О. І. Куцерубова, М. Портер, М. О. Багорка та І. А. Білоткач.

Основними цілями товариства є поліпшення якості та розширення спектра послуг поштового зв'язку та розвиток інфраструктури поштового зв'язку для збільшення кількості споживачів.

На даний час сформувався конкурентний ринок послуг поштового зв'язку в Україні, він є олігополізований. Споживачі мають альтернативу вибору при виборі підприємств з надання сфери послуг поштового зв'язку.

Для повноцінного розвитку суспільства необхідний якісний поштовий зв'язок, він є невід'ємною частиною національної економіки, що супроводжується прискоренням інтеграційних процесів.

В умовах сильної конкуренції на ринку послуг зв'язку головним є вдосконалення інноваційно – економічної діяльності ПАТ «Укрпошта» згідно стратегічного плану розвитку.

Мета і завдання дослідження. Метою наукового дослідження є удосконалення інноваційно – економічної діяльності ПАТ «Укрпошта» в контексті впровадження стратегічного плану розвитку.

Для досягнення даної мети необхідно провести такі основні завдання:

- а) провести аналіз ринку послуг поштового зв'язку;
- б) проаналізувати структуру а динаміку доходів ПАТ «Укрпошта»;
- в) проаналізувати фінансові показники підприємства;
- г) розрахувати темпи приросту та проаналізувати динаміку росту;
- д) проаналізувати основні економічні показники ефективності фінансово – господарської діяльності;
- е) побудувати концептуальну модель удосконалення інноваційно – економічної діяльності ПАТ «Укрпошта»;
- ж) розрахувати прогностичні значення для показників.

Об'єктом дослідження магістерської роботи є фінансово – економічна діяльність ПАТ «Укрпошта».

Предметом дослідження магістерської роботи є аналіз фінансового стану підприємства та прогнозування за допомогою інструментарію економіко – математичного моделювання.

Методи дослідження. Під час дослідження використано аналіз фінансових показників, аналіз фінансово – господарської діяльності,

кореляційно – регресійний аналіз, трендовий аналіз та оцінку ефективності інвестиційного проекту.

Інформаційною основою дослідження є законодавчо – нормативна база України, а також праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань інноваційно – економічної діяльності сфери послуг поштового зв'язку, форма 1 річної звітності «Баланс підприємства» та форма 2 річної звітності «Звіт про фінансові результати підприємства», ресурси Internet. В роботі використані нормативні та методичні матеріали з питань економіко – математичного моделювання, кореляційно – регресійного аналізу та прогнозування фінансово – економічних показників за допомогою MatLab.

Наукове і практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення роботи полягає у тому, що вперше було запропоновано концептуальну модель удосконалення інноваційно – економічної діяльності та визначено основні цілі та методи для її реалізації. Також розроблено за допомогою економіко – математичного моделювання вплив та взаємозв'язок показників.

Дослідження прогнозу та здійснення кореляційно – регресійного аналізу реалізоване у декількох сучасних програмних продуктах.

Вперше було змодельовано на базі теорії ланцюгів Маркова економічну ситуацію на найближчу перспективу та через скільки років ситуація стабілізується з використанням сучасного програмного забезпечення MatLab та спрогнозовано собівартість реалізованої продукції на ПАТ «Укрпошта».

Публікації:

1. Мацієвська Т.В. Удосконалення інноваційно – економічної діяльності ПАТ «Укрпошта» в контексті впровадження стратегічного розвитку (згідно затвердженого плану розвитку Міністерства Інфраструктури України до 2020 р.) / Т. В. Мацієвська // Тези доповідей VIII Міжнародної науково – технічної конференції молодих учених та студентів "Актуальні задачі сучасних технологій" – Тернопіль, 2019. С.147-148

Структура й обсяг дипломної роботи. Магістерська робота викладена на 108 сторінках, складається із вступу, шести розділів, висновків та списку використаної літератури (17 найменувань), а також 1 додатку. Робота складається з 31 рисунка та 24 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З НАДАННЯ СФЕРИ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

1.1. Наукові дослідження інноваційно – економічної діяльності підприємств з надання сфери послуг поштового зв'язку

В умовах конкурентної боротьби необхідні корінні зміни в діяльності підприємств поштового зв'язку, для того щоб забезпечити найкращу якість надання поштових послуг для клієнтів.

Колосальний вплив на розвиток та фінансову стабільність будь-якого підприємства мають інновації. Не є виключенням і підприємства з надання сфери послуг поштового зв'язку, оскільки введення інноваційних методів та технологій забезпечить надійність та цілісність мережі, що в свою чергу дозволить збільшити обсяг поштових відправлень та кількість клієнтів.

Дослідженнями інноваційних процесів, які відбуваються на підприємствах сфери послуг поштового зв'язку займалися чимало українських та зарубіжних науковців.

Одним з таких процесів є диверсифікація. Диверсифікацію підприємства, як одного з інноваційних процесів, що супроводить підвищення ефективності діяльності підприємства розглядали М. М. Скоробогатов, О. І. Куцерубова, М. Портер, І. Ансофф, А. М. Аронов, Р. Г. Майстро, К. В. Білецька, М. О. Багорка, І. А. Білоткач, В.В. Вітлінський, В.А. Цимбал та інші.

Диверсифікація є одним з альтернативних стратегій для розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємства. У працях науковців є чимало пояснень диверсифікації та її складових.

Зокрема, у своєму дослідженні М. М. Скоробогатов, О. І. Куцерубова вважали, що диверсифікація є такою концепцією, якій не можна дати однозначного визначення.

Диверсифікація (новолат. *diversificatio* — зміна, різноманітність; від лат. *diversus* — різний і *facere* — робити) — це одночасний розвиток декількох або багатьох не взаємопов'язаних технологічних видів виробництва або обслуговування, розширення асортименту виробництва або послуг. Диверсифікація дає змогу підприємствам „триматися на плаву” при складній економічній кон'юнктурі за рахунок випуску широкого асортименту продукції і послуг: збитки від нерентабельних виробів (тимчасово, особливо по нових) перекриваються прибутком від інших видів продукції[1].

Диверсифікація, як процес розвитку підприємства, зокрема підприємств сфери послуг поштового зв'язку базується на двох основних стратегіях, що показані на рис.1.1.

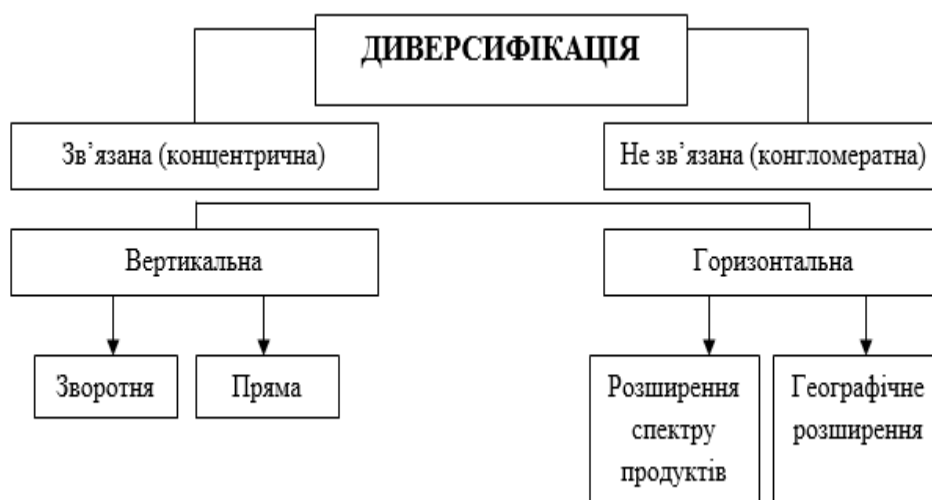

Рис. 1.1. Види диверсифікації

Зокрема А.А. Бокань описував , що зв'язана диверсифікація поділяється на вертикальну і горизонтальну. Вертикальна означає виробництво продуктів і послуг на попередньому або наступному ступені виробничого процесу (виробничого ланцюжка, ланцюжка створення доданої вартості). Тобто виробник готової продукції починає або виробляти для своєї продукції комплектуючі (просуваючись назад за ланцюжком), або виходить на ринок продукції або послуг ще більшої глибини переробки (просуваючись вперед за

ланцюжком). Горизонтальна диверсифікація — виробництво продукції на вже існуючому ступені виробничого ланцюжка[13].

На думку М. О. Багорка та І. А. Білоткач, слід звернути увагу на чотири найважливіші сторони корпоративної стратегії диверсифікованої компанії[2]:

а) дії із завершеності диверсифікації.

Перше положення диверсифікації полягає в тому, що портфель СГП повинен складатися з різних СГП (нових, зрілих і так далі). Частиною цієї стратегії є рішення, чи буде диверсифікація вузькою (у невеликому числі галузей) або широкою (у багатьох галузях), а також те як компанія позиціонуватиметься у вибраних галузях.

б) управління диверсифікованою компанією і розширення сумісних дій існуючих СГП.

Після вибору позиції в існуючих СГП корпоративна стратегія повинна концентруватися на шляхах поліпшення діяльності підбору цих підрозділів. Повинні бути прийняті рішення про посилення довгострокових конкурентних позицій і, таким чином, прибутковості, а також про інвестиції в СГП. Повний план управління портфелем зазвичай включає стратегію швидкого зростання в найбільш сприятливих зонах господарювання, підтримку інших підрозділів, організацію перебудови в слабких СГП.

в) знаходження шляхів посилення синергізму серед незв'язаних СГП і перетворення його в конкурентну перевагу.

При зв'язаній диверсифікації деякі підрозділи використовують схожі або доповнюючі технології, схожий образ дій, однакові канали розповсюдження, одних споживачів або інші показники синергізму. Це дозволяє створити сприятливі можливості для передачі технологій, широкої експертизи шляхів зниження витрат, посилення конкурентного статусу і є істотним джерелом конкурентних переваг (тобто повинен забезпечуватися ефект $2+2=5$).

г) встановлення інвестиційних пріоритетів і напрям ресурсів корпорації в найпривабливіші СГП.

Ще одну не менш цікаву класифікацію диверсифікації підприємств запропонував І. Ансофф.

Він поділяє стратегії диверсифікації на синергетичні і конгломератні. За його думкою синергетична диверсифікація припускає зв'язок нового бізнесу з вже існуючим, який виражається в задоволенні колишніх потреб за допомогою нових технологій (синергетична диверсифікація у цьому випадку пов'язана з обслуговуванням традиційного ринку, тобто полягає в задоволенні колишніх потреб) або при використанні старої технології для задоволення нових потреб (у цьому випадку синергетична диверсифікація пов'язана з обслуговуванням нового ринку за допомогою старої технології). Конгломератна диверсифікація, по класифікації І. Ансоффа, ніяк не пов'язана з колишнім бізнесом[1].

1.2. Дослідження розвитку та тенденцій національного ринку поштового зв'язку

Для того, щоб визначити фактори та умови, що впливають на стан, зміну, структуру і розвиток ринку послуг поштового зв'язку використовують аналіз ринку.

Основними конкурентами у секторі відправлення та отримання поштових посилок для ПАТ «Укрпошта» є:

- а) Нова Пошта
- б) Міст Експрес
- в) Інтайм

Середня чисельність штатних працівників ПАТ «Укрпошта» становить 72, 5 тис. осіб, компанії «Нова пошта» близько 22, 2 тис. осіб., «Інтайм» надає роботу близько 1 тис. осіб та «МістЕкспрес» складає більше 1, 2 тис. осіб.

Стаціонарних відділень ПАТ «Укрпошта» налічує 13,1 тис., компанія «Нова Пошта» складається з 4,1 тис., «Інтайм» налічує 0,6 тис. відділень та «МістЕкспрес» нараховує 1,7 тис. точок видачі поштових відправлень.

Необхідно зауважити, що частка відділень ПАТ «Укрпошта» є найбільшою серед основних конкурентів, що в свою чергу становить 67,2 % (рис. 1.2).

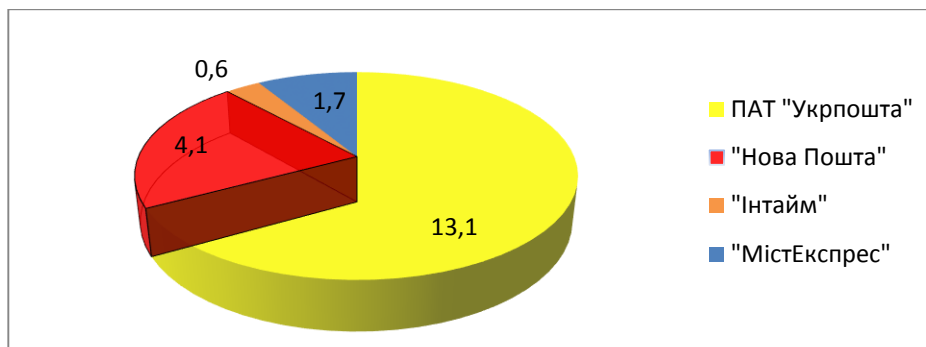

Рис. 1.2 . Частка відділень підприємств сфери послуг поштового зв'язку

Середньомісячна заробітна плата у сфері діяльності пошти та зв'язку протягом 2018 р. становила 4,6 тис. грн., а у 2017 р. була 3,6 тис. грн., тобто у порівнянні з 2017 р. заробітна плата зросла на 12,2 % (рис. 1.3).

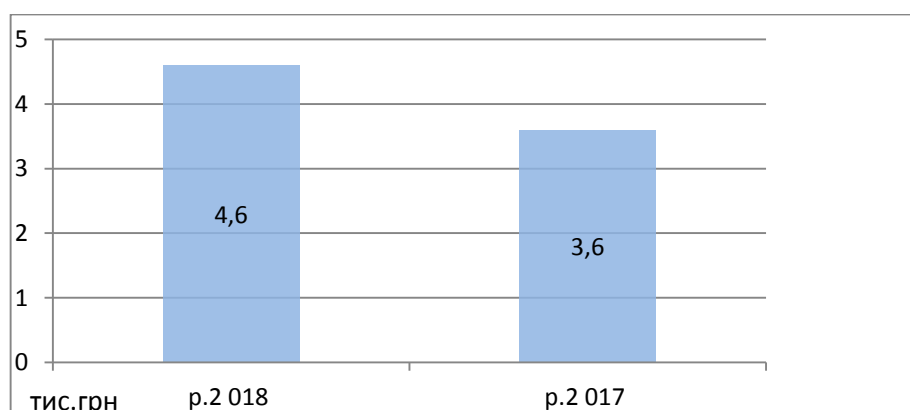

Рис. 1.3. Середньомісячна заробітна плата ПАТ «Укрпошта»

Огляд ринків, на яких працює ПАТ «Укрпошта» [8]:

а) письмова кореспонденція.

Ринок письмової кореспонденції впродовж останніх років демонструє поступове зниження обсягів як у натуральному вимірі, так і в грошовому. Очікується зниження загального обсягу ринку на рівні 3-5 % щорічно, внаслідок стрімкого розвитку Інтернет та мобільного зв'язку, скорочення офлайн торгівлі, скорочення кошторисів бюджетних установ та рекламних бюджетів комерційних компаній.

б) посилки.

Упродовж останніх років спостерігалось зростання ринку посилок, в Україні, як і у всьому світі, за рахунок динамічного розвитку ринку інтернет – торгівлі. За останні кілька років ринок e-commerce стабільно зростає у середньому на 25-30 % щороку, у грошовому вимірі. Однією з тенденцій сучасного e-commerce в Україні є збільшення частки користувачів, які купують товари в іноземних інтернет – магазинах. За останніми даними, це 26% користувачів Інтернету у 2013 році (18% у 2012). За оперативними даними у 2014 році даний показник становив 35%. Тому, серед логістичних операторів посилюватиметься конкуренція, на ринку міжнародних посилок. В сегменті B2B спостерігається стагнація, що пов'язане із повільним ростом великого бізнесу і відсутністю нових гравців на ринку. Очікується зростання загального обсягу ринку наростаючими темпами від 15% у 2015 році до 30% у 2020 році, внаслідок стрімкого розвитку інтернет та глобалізації інтернет –торгівлі.

в) додатковий сервіс «Кур'єрська доставка».

Останні роки спостерігається повільне зменшення ринку послуг з кур'єрської доставки. У 2012 – 2014 рр. сегмент адресних доставок становив 25-30% від загальної кількості доставок.

г) виплата та доставка пенсій, грошової допомоги.

Спостерігається падіння обсягів через зменшення кількості пенсіонерів та отримувачів грошових допомог щорічно в середньому на 5-6%. На зменшення кількості пенсійних виплат вплинуло:

1) підвищення пенсійного віку для жінок;

2) припинення виплати пенсій та грошової допомоги одержувачам на тимчасово окупованій території Донецької та Луганської областей;

3) виплата пенсій через банківські установи.

Клієнтами фактично залишаються лише громадяни похилого віку старші 70-ти років, люди з обмеженими можливостями, пенсіонери, що проживають у сільській місцевості.

д) розповсюдження та перевезення періодичних друкованих видань.

Спостерігається поступове зниження попиту на послугу серед населення. Враховуючи тенденцію заміщення паперових періодичних видань електронними ЗМІ, подальше проникнення Інтернету, та зниження платоспроможності населення прогнозується скорочення українського ринку розповсюдження передплачених періодичних видань з наростаючими темпами. Починаючи з 2000 року весь світовий ринок друкованих періодичних видань показує неухильне мінусову динаміку. З 2009 року в Україні спостерігається стала тенденція до падіння тиражів і скорочення найменувань, що пов'язано із загальносвітовими тенденціями і кризовою ситуацією в країні. За оцінками експертів ринку підтверджуваних динамікою падіння обсягів ринку друкованих ЗМІ становить 10-15% на рік. Динаміка продажів і підписки в системі Укрпошти це повністю підтверджує в 2015 році спостерігатиметься майже 60% падіння тиражі по відношенню до 2010 -2012 років. І до 2020 року обсяги ринку можуть скоротитися до 50% нинішнього ринку і стати критичними з точки зору бізнес-процесів.

е) грошові перекази, у т.ч. приймання платежів.

Останні роки на ринку грошових переказів спостерігалася позитивна динаміка. У 2014 році, у зв'язку з втратою частини території України, погіршенням відносин з сусідньою державою та зниженням платоспроможності населення відбулося зменшення ринку переказів. На найближчі роки прогнозується зростання загальних обсягів в середньому на 6% щороку. Підвищення вартості комунальних послуг та збільшення кількості абонентів Інтернет – провайдерів позитивно впливає на обсяги ринку.

Головним трендом 2014 року став перехід клієнтів на самообслуговування та «онлайн» послуги. Посилення конкуренції з боку банківських структур, популяризація онлайн – сервісів (термінали самообслуговування, Інтернет – банк, мобільні додатки), зростання заборгованості населення по комунальних платежах через зниження платоспроможності негативно впливатимуть на обсяги підприємства.

Структура та динаміка доходів ПАТ «Укрпошта» за 2016 – 2018 рр. наведена у табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Структура та динаміка доходів ПАТ «Укрпошта»

Найменування видів діяльності	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн			Питома вага, %, 2018 р.
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	
Послуги національної пошти, в т.ч.	2 198	3 166	4 729	57,0
Письмова кореспонденція та дрібні пакети	961	1 265	1 503	18,1
Посилки	337	483	729	8,8
Періодичні видання (за передплатою)	293	311	372	4,5
Інші послуги національної пошти	606	110	2 125	25,6
Фінансові послуги, в т.ч.	1 894	2 274	2 513	30,2
Поштові перекази	188	334	453	5,4
Приймання платежів	442	605	608	7,3
Пенсія та грошова допомога	1 263	1 335	1 397	16,8
Інші банківські послуги	–	–	56	0,7
Торгівля	266	488	698	8,5
Інші комерційні послуги	126	239	362	4,3
Усього	4 484	6 167	8 303	100

Примітка. Таблицю створено на основі фінансової звітності ПАТ «Укрпошта» за 2016 – 2018 рр.

Дані таблиці свідчать, що послуги національної пошти в т.ч. письмова кореспонденція та дрібні пакети, посилки, періодичні видання (за передплатою) та інші послуги національної пошти становлять 57% доходів галузі, що забезпечують найбільший дохід для ПАТ «Укрпошта» в порівнянні з іншими видами діяльності.

Для дослідження поштового зв'язку як елемента, що є одним з основних для забезпечення стабільної економіки України було проаналізовано основні тенденції розвитку загальноекономічних та соціальних показників. Дані взято з: [Статистичний щорічник України за 2016 - 2018 рр. / Джерело доступу: <https://ukrstat.org>]

Таблиця 1.2

Деякі загальноекономічні показники розвитку економіки України.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.
ВВП, млн. грн.	2383182	2982920	3558706
Доходи галузі зв'язку, млн. грн.	61921	65488	72564
у т.ч. поштового зв'язку, млн. грн.	3998	3493	4494
Частка доходів поштового зв'язку в доходах галузі зв'язку, %	6,4	5,3	6,1
Доходи ПАТ «Укрпошта» від надання послуг поштового зв'язку, млн. грн.	4774,6	5708,9	7139,4
Частка доходів ПАТ «Укрпошта» від надання послуг поштового зв'язку в доходах галузі зв'язку, %	7,7	8,7	9,8
Частка доходів галузі зв'язку у ВВП, %	2,6	2,2	2,0
Частка доходів ПАТ «Укрпошта» від надання послуг поштового зв'язку у ВВП, %	0,20	0,19	0,20

Примітка. Таблицю створено на основі фінансової звітності ПАТ «Укрпошта» за 2016 – 2018 рр.

На підставі аналізу вихідної статистичної інформації, наведеної в табл. 1.2, ми дійшли до висновку, що за період 2016–2018 років відзначається колосальне зростання рівня ВВП, у зв'язку покращенням рівня життя населення на 49,3%, відзначається суттєве (на 49,5 %) зростання доходів ПАТ «Укрпошта» від надання послуг поштового зв'язку при загальному зростанні доходів галузі зв'язку на 17 %.

Необхідно зауважити, що частка доходів від послуг поштового зв'язку в доходах галузі зв'язку зменшилась на 4,6%. При цьому суттєво зростає вплив Укрпошти на фінансові результати діяльності галузі. Так, часта доходів Укрпошти від надання послуг поштового зв'язку в доходах галузі зростає за три роки до показника 27,2 %, а у ВВП залишається незмінним та становить 0,20 %.

Основні зміни та очікування структури та динаміки доходів ПАТ «Укрпошта» за 2016 – 2018 рр. описано згідно видів діяльності[13]:

а) письмова кореспонденція (проста та рекомендована кореспонденція, дрібні пакети)

Доходи заплановані у розмірі 1 502,6 млн. грн, що на 238,0 млн. грн або на 18,8% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та на 56,3% більше проти фактичних даних за 2016 рік.

За даними маркетингового дослідження ринок письмової кореспонденції впродовж останніх років демонструє поступове зниження обсягів як у натуральному вимірі, так і в грошовому. До 2017 року очікується зниження загального обсягу ринку на рівні 3 - 5 % щорічно внаслідок подальшого розвитку Інтернету та мобільного зв'язку (ділове та особисте листування, пересилання рахунків у конвертах), скорочення офлайн торгівлі, скорочення кошторисів бюджетних установ та рекламних бюджетів комерційних компаній тощо.

По ПАТ «Укрпошта» обсяги письмової кореспонденції знизились у 2014 році на 16,5%, у 2015 році - на 23,2%, у 2016 році – на 5,5%, у 2017 році обсяги очікуються на рівні 2016 року.

При плануванні доходних надходжень на 2018 рік враховано:

- зниження обсягів письмової кореспонденції до очікуваних даних за 2017 рік на 10% та збільшення обсягів дрібних пакетів на 50%;
- спрощення тарифів шляхом зменшення градації їх маси та підвищення середньої доходної такси на 20%.

б) посилки

Доходи заплановані у розмірі 728,7 млн. грн, що на 246,2 млн. грн або на 51,0% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та в 2,2 рази більше проти фактичних даних за 2016 рік.

Упродовж останніх років (2014 – 2016 рр.) спостерігалось зростання ринку посилок, за рахунок динамічного розвитку ринку Інтернет – торгівлі. Однією з тенденцій сучасного e-commerce в Україні є збільшення частки користувачів, які купують товари в іноземних Інтернет – магазинах.

За даними 2014 року це 35% користувачів Інтернету. Така тенденція спричиняє посилення конкуренції логістичних операторів на ринку міжнародних посилок. В сегменті B2B спостерігається стагнація, що пов'язане із повільним ростом великого бізнесу і відсутністю нових гравців на ринку. Внаслідок стрімкого розвитку Інтернету та глобалізації Інтернет – торгівлі, очікується зростання загального обсягу ринку наростаючими темпами з 2015 по 2020 рік.

По ПАТ «Укрпошта» обсяги посилок знизились у 2014 році на 16,3%, у 2015 році - на 6,5%. У 2016 році обсяги посилок зросли на 24,5%, у 2017 році очікується збільшення обсягів на 39,6%.

При плануванні доходних надходжень на 2018 рік враховано:

- зростання обсягів проти очікуваних даних за 2017 рік на 34,3%
- підвищення середньої доходної такси за рахунок перегляду структури тарифу та, відповідно, приведення вартості великовагових посилок до конкурентного та доступного для споживача рівня (відповідно до нової редакції Порядку регулювання тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку).

в) укрпошта Експрес

Доходи заплановані у розмірі 914,8 млн. грн, що на 553,4 млн. грн або в 2,5 рази більше проти плану на 2017 рік (зі змінами).

З 1 травня 2017 товариством проведено заходи з перезапуску сервісу із пересилання експрес-відправлень: змінено назву послуги на «Укрпошта Експрес», введено тарифи на 30–40% дешевші, ніж у конкурентів;

запроваджено зручну та зрозумілу градацію тарифних зон (у межах України, області, обласного центру та між обласними центрами) та гнучку систему знижок.

Відповідно очікується збільшення обсягів експрес-відправлень в 2017 році з 46,3 тис.од до 19,3 млн.од; в 2018 до 42 млн.од.

г) періодичні видання

Доходи заплановані у розмірі 372,4 млн. грн, що на 61,7 млн. грн або на 19,9% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та на 27% більше проти фактичних даних за 2016 рік.

На ринку передплати та розповсюдження періодичних друкованих видань спостерігається поступове зниження попиту на послугу серед населення. Основною причиною такого стану справ є поширення ринку електронних видань. Враховуючи тенденцію заміщення паперових періодичних видань електронними ЗМІ та зважаючи на подальше проникнення Інтернету, експерти прогнозують скорочення українського ринку розповсюдження передплачених періодичних видань.

У 2014 році обсяги періодичних друкованих видань знизились на 25,3%, у 2015 році - на 21,9%, у 2016 році – на 14,8%, очікуване зниження обсягів у 2017 році складе 3,9%, що обумовлено зниженням фінансування бюджетних підприємств та організацій на закупівлю періодичних друкованих видань за передплатою, платоспроможності населення, перехід на читання електронних видань та отримання інформації через Інтернет.

При плануванні доходних надходжень на 2018 рік враховано:

- зниження обсягів на 20,0%;
- підвищення тарифів на приймання та доставку вітчизняних періодичних друкованих видань за передплатою з доставкою з 01.07.2018.

д) виплата пенсій та грошових допомог

Доходи заплановані у розмірі 1 397,2 млн. грн, що на 61,9 млн. грн або на 4,6% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та на 10,6% більше проти фактичних даних за 2016 рік.

Спостерігається падіння обсягів через зменшення кількості пенсіонерів та отримувачів грошових допомог щорічно в середньому на 1-2 %.

Крім того, на кількість пенсійних виплат вплинуло підвищення пенсійного віку. Також падіння обсягів ПАТ «Укрпошта» відбуватиметься за рахунок виплати пенсій через банківські та соціальні карти. Клієнтами фактично залишаються тільки самі літні громадяни та інваліди.

У 2014 році обсяги виплачених пенсій та грошової допомоги знизились на 12,3%, у 2015 році - на 10,7%, у 2016 році – на 4,6%, очікуване зниження обсягів у 2017 році складе 3,1%.

При плануванні доходних надходжень на 2018 рік враховано:

- зниження кількості виплат проти очікуваних даних за 2017 рік на 3,0%;
- підвищення розміру мінімальної пенсії.

е) поштові перекази

Доходи заплановані у розмірі 452,8 млн. грн, що на 118,5 млн. грн або на 35,5% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та в 2,4 рази більше проти фактичних даних за 2016 рік.

Доходи збільшено за рахунок зростання кількості та сум прийнятих переказів в наслідок запровадження нового сервісу переказу коштів з карти на карту в он-лайн режимі 24/7, а також збільшенням кількості відправлень з післяплатою.

ж) прийманням платежів

Доходи заплановані у розмірі 607,8 млн. грн, що на 3,1 млн. грн або на 0,5% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та на 37,4% більше проти фактичних даних за 2016 рік.

Доходи від надання послуги збільшено за рахунок зростання кількості та середньої суми платежу в наслідок запровадження нових он-лайн сервісів по прийманню платежів на корпоративному порталі.

з) банківські послуги

При плануванні фінансового плану на 2018 рік враховано отримання 55,7 млн. грн за рахунок введення нових банківських послуг, що залежить від вирішення на законодавчому рівні питання отримання ПАТ «Укрпошта» права на надання банківських послуг: відкриття та ведення поштових рахунків; випуск до цих рахунків поштових карток; залучення коштів і їх розміщення в спеціально визначеному порядку.

и) торгівля

Доходи заплановані у розмірі 697,9 млн. грн, що на 210,2 млн. грн або на 43,1% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та в 2,6 разів більше проти фактичних даних за 2016 рік.

При формуванні доходів від торгівлі на 2018 рік враховано підвищення відсотку винагороди по комісійній торгівлі, розширення товарних груп з урахуванням попиту населення та враховано зростання купівельної вартості товарів на – 56,1 млн. грн проти очікуваних даних за 2017 рік (однаковою сумою рахується як в доходах так і у витратах).

к) Інші послуги національної пошти

Доходи заплановані у розмірі 1 210,3 млн. грн, що на 538,1 млн. грн або на 80,0% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та майже в 2 рази більше проти фактичних даних за 2016 рік.

Збільшення доходів планується досягти в основному за рахунок наступних послуг:

Міжнародний поштовий обмін.

Доходи заплановані у розмірі 906,9 млн. грн, що на 314,0 млн. грн або на 53,0% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та майже в 2 рази більше проти фактичних даних за 2016 рік.

Такий рівень доходів на 2017 рік запланований з урахуванням тенденції зміни обсягів вхідних міжнародних відправлень скоригований на прогнозний курс гривні по відношенню до іноземних валют.

Консигнація.

Доходи заплановані у розмірі 71,8 млн. грн, що на 27,5 млн. грн або 62,1% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та на 37,2% більше проти фактичних даних за 2016 рік.

Доходні надходження у 2018 році по зазначеній послугі спрогнозовані з урахуванням збільшення обсягів відправлень за рахунок розширення географії щодо співпраці в рамках послуги "Консигнація".

л) інші комерційні послуги

Доходи заплановані у розмірі 362,5 млн. грн, що на 123,3 млн. грн або на 51,6% більше проти очікуваних даних за 2017 рік та майже в 3 рази більше проти фактичних даних за 2016 рік.

При плануванні враховано зростання доходів по наступних послугах:

Доставка рахунків.

Обсяги ринку вираховуються з кількості домогосподарств, кількості абонентів кабельного телебачення, фіксованого телефонного зв'язку та мережі Інтернет.

По ПАТ «Укрпошта» доходи від надання послуги з доставки рахунків планується збільшити на 82,9 млн. грн або на 5,8% за рахунок розширення співпраці з великими корпоративними клієнтами, таких як «Укртелеком», обленерго тощо. Перевагою підприємства є штат листонош, в тому числі в сільській місцевості, а також доступ до всіх абонентських скриньок.

Доставка друкованої та / або інформаційної продукції.

Ринок безадресної реклами є помірно зростаючим та високо конкурентним. Щорічний приріст даного ринку становив, в середньому – 7% у натуральному вимірі. У 2018 році підприємство планує також активізувати свою присутність у даному сегменті ринку запропонувавши клієнтам гнучку систему підходів. Доходи заплановані у розмірі 49,6 млн. грн, що на 19,9 млн.

грн або на 55,0% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та майже в 3 рази більше проти фактичних даних за 2016 рік.

Послуги, що надаються за агентськими угодами.

Доходи заплановані у розмірі 182,0 млн. грн, що на 104,2 млн. грн або в 2,3 рази більше проти більше проти плану на 2017 рік (зі змінами) та 163,9 млн. грн більше проти фактичних даних за 2016 рік.

Планується розширення співпраці з банківськими установами та страховими компаніями в частині розширення послуг з оформлення страхових та кредитних договорів тощо.

Інші операційні доходи сформовано в розмірі 248,4 млн. грн, що на 55,4 млн. грн або на 28,7% більше проти плану на 2017 рік (зі змінами). При формуванні фінансового плану на 2017 рік враховано:

- збільшення доходів від операційної оренди активів на 61,7 млн. грн за рахунок підписання акту приймання-передавання майна до статутного капіталу від Міністерства інфраструктури України до ПАТ «Укрпошта»;
- збільшення доходів у вигляді відсотків банку по залишках на рахунку на 11,7 млн. грн.

Інші доходи заплановано в розмірі 32,7 млн. грн. Враховано доходи від утилізації, отримані у результаті списання основних засобів.

1.3. Застосування сучасних інформаційних систем при реалізації інноваційних стратегій надання послуг поштового зв'язку

Для роботи поштового зв'язку в сучасних умовах необхідно створити умови для розвитку комплексної послуги з пересилання поштових відправлень в електронній формі між державними, муніципальними органами і фізичними та юридичними особами. Впровадження такої послуги спричинить за собою прискорення і здешевлення відправки листів і, як наслідок, збільшення кількості поштових відправлень, що пересилаються в електронній формі.

Розвиток цифрових технологій все більше проникає в наше повсякденне життя, трансформує процеси виробництва, сферу управління, ринки послуг.

Формування "інформаційного співтовариства" значно впливає на діяльність операторів поштового зв'язку.

Підприємствам сфери надання послуг поштового зв'язку необхідно передбачати інфраструктурні зміни в розвитку технологій для того, щоб і надалі існувати у світовій економіці та всесвітньому інформаційному співтоваристві.

Поряд зі швидкістю і зручністю, якими відрізняються нові технології, у них є свої завдання. Для компаній та урядів, які увійшли в інформаційне середовище, безпечний доступ, довіра, конфіденційність, логістика доставки швидко стали головними напрямками розвитку для надання якісних послуг поштового зв'язку.

Одними з найдосконаліших інформаційних систем планового типу управління підприємством на сьогодні вважаються системи класу ERP. Призначення даних систем полягає у забезпеченні різноманітних напрямків підприємств. Завдяки системам класу ERP є можливість охопити всі необхідні логістичні процеси підприємства, а також декількох підприємств за умови співпраці їх у межах одного логістичного ланцюга.

SaaS (Soft ware asa Service) – надає сервіси повного віддаленого управління ERP-системою. Ідеально підійдуть для організацій, які не мають самостійного досвіду управління системою. Компанії, які використовують SaaS можуть швидко розгорнути або змінити програмні додатки, використовуючи Internet як корпоративну платформу для ефективного управління бізнесом. SaaS надає широкі можливості з впровадження ERP навіть для невеликих компаній (із загальною кількістю комп'ютерів не більшою 10). При цьому значно зменшуються витрати на підтримку роботи IT-інфраструктури та закупівлю ліцензій на використання програмного забезпечення.

ERP – системи дозволяють автоматизувати підприємство та його спростити його роботу. Системи даного плану чудово працюють з великим

колом задач, однак проблемою цих систем є «точковість». Вона полягає в тому, що розробники використовують тільки інструментальні засоби, які їм більше подобаються, а також використовують СУБД різних типів, при цьому, у більшості випадків не забезпечується сумісність та інтеграція з рішеннями інших виробників.

Європейський ринок ERP – систем, створюваних молодими, відносно невеликими компаніями, зростає на 10,7% за рік і до 2013 р. за прогнозами аналітиків ARC Advisory Group досягне 4,1 млрд. дол. Ці темпи є досить високими порівняно з компаніями першого та другого рядків (1 – SAP, Oracle, Infor та Microsoft, 2 – Sun Microsystems, Baan, Siebel та ін.). Найкращу динаміку зростання ERP-систем демонструють такі країни Євросоюзу як Чеська Республіка, Угорщина, Румунія і Болгарія, де зростання ринку ERP – систем за останні 2-3 роки склало до 30%. Відносно повільно впроваджуються ERP-системи у Південній Європі (7%), у Великобританії (11,8%) та Німеччині (11,9%) [13].

Для CRM-систем в яких немає аналітичного модуля використовують аналітичні інструменти інших розробників. Такий підхід поширений, проте існують дві основні проблеми під час його реалізації [16]:

а) складність інтеграції програмних пакетів. Безперечно, користувач не повинен постійно імпортувати дані з програми в програму вручну. Проте забезпечення тісної інтеграції програмних пакетів на рівні самої інформаційної системи може виявитися вельми дорогим завданням.

б) застосування кожної універсальної програми потребує досить глибоких і специфічних знань. Наприклад, за допомогою статистичного і математичного апарату, реалізованого в таких пакетах, як Statistica і SPSS, можна з однаковим успіхом аналізувати й прогнозувати ринкові закономірності та, наприклад, результати футбольних матчів. Це знаходить своє відображення й у складі математичних методів, реалізованих у цих пакетах, але, що ще важливіше, і в інтерфейсі цих програм, який розрахований на кваліфікованих

користувачів, які дуже добре орієнтуються в статистичних і математичних методах.

ERP II – це рішення, яке включає традиційні функції планування, розповсюдження та замовлення матеріалів, посилені такими можливостями, як управління відносинами з клієнтами (CRM), управління персоналом (HRM).

Така система може швидко, точно і послідовно керувати цілою організацією. Вона доставляє інформацію в мить людям, які її потребують, керує доступом до цієї інформації шляхом встановлення паролів безпеки, які визначають, хто з працівників має змогу використовувати дані та відомості. Також вирішує проблему декількох офісних місць, створюючи рішення на веб – основі, щоб співробітники могли отримати доступ до системи незалежно від того, де вони перебувають.

Підприємства все більше і більше використовують мережу Інтернет. Це вже не просто інструмент для електронної пошти, досліджень та торгівлі однією транзакцією. Він швидко стає інструментом глобалізації бізнесу - інструментом, який дозволяє організації зв'язати своїх працівників, своїх постачальників та своїх клієнтів. Це забезпечує вільний потік інформації, і наступне покоління рішення буде побудовано на ньому.

В системах ERP II використовуються найновіші досягнення інформаційних технологій, зокрема багатовимірний аналіз даних у банку даних (англ. On-line Analytical Processing (OLAP)), карта збалансованих показників BSC (англ. BalancedScorecard), механізм електронного ринку.

Переваги від розвитку інформаційних систем до рівня ERP II на підприємстві:

- а) розвиток зовнішніх зв'язків

ERP II – це результат розвитку методології та технології ERP в напрямку більш тісної взаємодії підприємства з його клієнтами і контрагентами.

При цьому управлінська інформація підприємства не тільки використовуватиметься для внутрішніх цілей, але і служитиме для розвитку відносин співробітництва з іншими організаціями.

Концепція ERP II спрямована на автоматизацію зовнішніх зв'язків і на створення так званого «віртуального підприємства», що відображатиме взаємодію виробництва, постачальників, партнерів та споживачів, тобто автономно працюючих підприємств або тимчасового об'єднаних підприємств, що працюють над одним проектом, програмою.

б) функціональність

Система ERP II окрім інтеграції традиційних для ERP систем напрямків діяльності підприємства таких, як управління фінансами, бухгалтерський облік, управління продажами і покупками, відносини з дебіторами та кредиторами, управління персоналом, виробництво, управління запасами, дозволить керувати взаєминами з клієнтами, ланцюгами поставок, вести торгівлю через Інтернет.

в) SCM (управління відносинами з постачальниками)

SCM дозволить управляти дистрибуцією і оптимізувати робочі процеси: контролювати склад, закупівлі та поставки і організувати систему роботи оптимальним чином.

ERP II розширюватиме можливості ERP зберігати всі дані всередині підприємства з можливостями роботи з даними в мережі Інтернет, тобто інтернет – орієнтована архітектура, суттєво відрізнятиметься від архітектури традиційних ERP-систем (управлінська інформація, що раніше зберігалася і застосовувалася тільки всередині підприємства, тепер має стати доступною (зрозуміло, з розумними обмеженнями) для інформаційних систем клієнтів і партнерів. Відповідно ERP II – система, що дає можливість більш тісної взаємодії підприємства з клієнтами та контрагентами за допомогою інформаційних каналів, що надаються інтернет – технологіями.

г) управління клієнтами

Модуль CRM, що входить в систему ERP II, дозволить ефективно керувати контактами з клієнтами, проводити маркетингові дослідження. Це досягатиметься за рахунок створення персональних профілів клієнтів, класифікації клієнтів по різних категоріях, визначення цільових груп лояльних

клієнтів, спрощеного доступу до даних про існуючих та потенційних клієнтів, постачальників.

д) впровадження

Системою ERP II зможуть користуватися як великі дистрибуційні компанії, так компанії і що розвиваються.

Найпоширенішими у світі сучасними системами комплексного програмного забезпечення є системи: класу планування засобів підприємства (Enterprise Resource Planning – ERP), які забезпечують управління всіма процесами підприємства та класу управління взаємовідносинами підприємства (Supply Chain Management – SCM), які забезпечують управління логістичними ланцюгами.

Висновок до розділу 1

Отже, поштовий зв'язок відіграє істотну роль в соціальному і економічному розвитку України з урахуванням географічних, економічних, демографічних і культурних особливостей країни. Поштовий зв'язок є одним з основних засобів комунікації, які забезпечують доступ населення до джерел інформації та сприяють розвитку соціальних зв'язків і комунікацій між державою і громадянами.

Підприємства сфери послуг поштового зв'язку є одними з найважливіших у сфері економічної діяльності України.

Метою ПАТ «Укрпошта» є надання якісних та своєчасних послуг для задоволення потреб споживачів. Мережа ПАТ «Укрпошта» призначена для надання універсальних і додаткових послуг фізичним та юридичним особам, а також для обробки перевезення та доставки поштових відправлень по Україні та за її межами.

Місією поштового зв'язку є збереження економічної і політичної цілісності країни, забезпечення громадян України, органів влади та юридичних осіб сучасними послугами поштового зв'язку.

Основними цілями товариства є поліпшення якості та розширення спектра послуг поштового зв'язку та розвиток інфраструктури поштового зв'язку для збільшення кількості споживачів.

Середня чисельність штатних працівників ПАТ «Укрпошта» становить 72, 5 тис. осіб, компанії «Нова пошта» близько 22, 2 тис. осіб., «Інтайм» надає роботу близько 1 тис. осіб та «МістЕкспрес» складає більше 1, 2 тис. осіб.

Стаціонарних відділень ПАТ «Укрпошта» налічує 13,1 тис., компанія «Нова Пошта» складається з 4,1 тис., «Інтайм» налічує 0,6 тис. відділень та «МістЕкспрес» нараховує 1,7 тис. точок видачі поштових відправлень. Необхідно зауважити, що частка відділень ПАТ «Укрпошта» є найбільшою серед основних конкурентів, що в свою чергу становить 67,2 %

Середньомісячна заробітна плата у сфері діяльності пошти та зв'язку протягом 2018 р. становила 4,6 тис. грн., а у 2017 р. була 3,6 тис. грн., тобто у порівнянні з 2017 р. заробітна плата зросла на 12,2 %

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «УКРПОШТА»

2.1. Аналіз фінансових показників ПАТ «Укрпошта»

Запорукою успішного функціонування будь – якого підприємства є систематичний та докладний аналіз фінансового стану підприємства. Завдяки аналізу фінансового стану значно легше прорахувати ризики та уникнути їх, забезпечити ефективний розподіл ресурсів на підприємстві та в цілому ефективно керувати підприємством.

Проведемо докладний аналіз фінансового стану господарської діяльності ПАТ «Укрпошта». Всі показники візьмемо з фінансового звіту за 2015 – 2018 рр. та окремо по кожному з основних розділів.

Таблиця 2.1.

Аналіз основних показників , тис. грн..

Показник	Роки			
	2015	2016	2017	2018
Нематеріальні активи	97 417	27 658	35 985	28 401
Первісна вартість	141 992	112 519	122 831	119 062
Незавершені капітальні інвестиції	123 217	154 469	302 426	91 102
Основні засоби	1 822 675	3 160 759	3 160 356	3 426 853
Інвестиційна нерухомість	10 675	11 685	13 435	14 937
Інші фінансові інвестиції	3 162	5 497	12 399	13 372
Довгострокова дебіторська заборгованість	4 263	1 347	522	466
Необоротні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території	364 048	362 314	362 314	362 314

Примітка. Таблиця складена на основі фінансової звітності в період 2015 – 2018 рр.

Для того, щоб дізнатись як змінилась ситуація протягом 4 – х років розрахуємо абсолютне і відносне відхилення, а також темп приросту. Результати подамо у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Розрахунок основних показників ряду динаміки

Показник	Абсолютне відхилення ,+/-			Відносне відхилення, %			Темп приросту,%		
	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2016/2015	2017/2016	2018/2017
Нематеріальні активи	- 69 759	+8 327	-7 584	71,6	30,1	21,1	28,4	130,1	78,9
Первісна вартість	-29 473	+10 312	-3 769	20,8	9,1	3,07	79,2	109,1	96,93
Незавершені капітальні інвестиції	+31 252	+147 957	-211 324	25,3	95,8	69,9	125,3	195,8	30,1
Основні засоби	+1 338 084	-403	+266 497	73,4	0,01	8,4	173,4	99,9	108,4
Інвестиційна нерухомість	+1 010	+1 750	+1 502	9,4	14,9	11,1	109,4	114,9	111,1
Інші фінансові інвестиції	+2 335	+6 902	+973	73,8	125,5	7,8	173,8	225,5	107,8
Довгострокова дебіторська заборгованість	-2 916	-825	-56	68,4	61,3	10,7	31,6	38,7	89,3
Необоротні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території	-1 734	0	0	0,48	0	0	99,52	0	0

Враховуючи результати дійдемо до висновку, що нематеріальні активи у 2015 р. становили 97 417 тис. грн., у 2016 р. скоротилися на 69 759 тис. грн. та становили 27 658 тис. грн., у 2017 р. збільшилися на 8 327 тис. грн. та становили 35 985 тис. грн., проте у 2018 р. знову бачимо скорочення на суму

7 584 тис. грн., тому сума нематеріальних активів у 2018 р. становила 28 401 тис. грн..

Первісна вартість у 2015 р. становила 141 992 тис. грн., у 2016 р. скоротилася на 29 473 тис. грн., тобто 112 519 тис. грн., у 2017 р. сума первісної вартості зросла на 10 312 тис. грн., тобто 122 831 тис. грн. відповідно, проте у 2018 р. відбувся спад у розмірі 3 769 тис. грн. та первісна вартість становила 119 062 тис. грн..

Щодо незавершених капітальних інвестицій ситуація дещо краща, а саме у 2015 р. – 123 217 тис. грн., у 2016 р. відбулося піднесення на 31 252 тис. грн., що в результаті – 154 469 тис. грн., ситуація покращується ще й у 2017 р. додатково на 147 957 тис. грн., тобто 302 426 тис. грн., але у 2018 р. бачимо колосальний спад у розмірі 211 324 тис. грн. і на кінець 2018 р. незавершені капітальні інвестиції становили 91 102 тис. грн..

Основні засоби склали 1 822 675 тис. грн. у 2015 р. , у 2016 та 2018 рр. спостерігаємо значну динаміку росту на 1 338 084 тис. грн. та 266 497 тис. грн. відповідно, щодо 2017 р. йде спад на 463 тис. грн. та становить 3 160 356 тис. грн..

Інвестиційна нерухомість протягом 2015 – 2018 рр. показує хорошу динаміку росту і зростала на 1 010 тис. грн., 1 750 тис. грн. та 1 502 тис. грн. відповідно.

Також бачимо динаміку росту протягом всіх аналізованих років згідно показника інші фінансові інвестиції, а саме у 2015 р. – 3 162 тис. грн., у 2016 р. – 5 497 тис. грн., що є на 2 335 тис. грн. більше , у 2017 р. – 12 399 тис. грн., що є на 6 902 тис. грн. більше та у 2018 р. – 13 372 тис. грн., що на 973 тис. грн. більше ніж минулий рік.

Довгострокова дебіторська заборгованість протягом досліджуваного періоду спадала і становила у 2015 р. – 4 623 тис. грн., у 2016 р. – 1 347 тис. грн., що на 2 916 тис. грн. менше, у 2017 р. ще зменшилась до 522 тис. грн., а у 2018 р. становила 466 тис. грн., що є ще менше у порівнянні з 2017 р. на 56 тис. грн..

Показник необоротні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території майже не змінився, а саме у 2015 р. – 364 048 тис. грн., протягом 2016 – 2018 рр. показник залишався незмінним та становив 362 314 тис. грн..

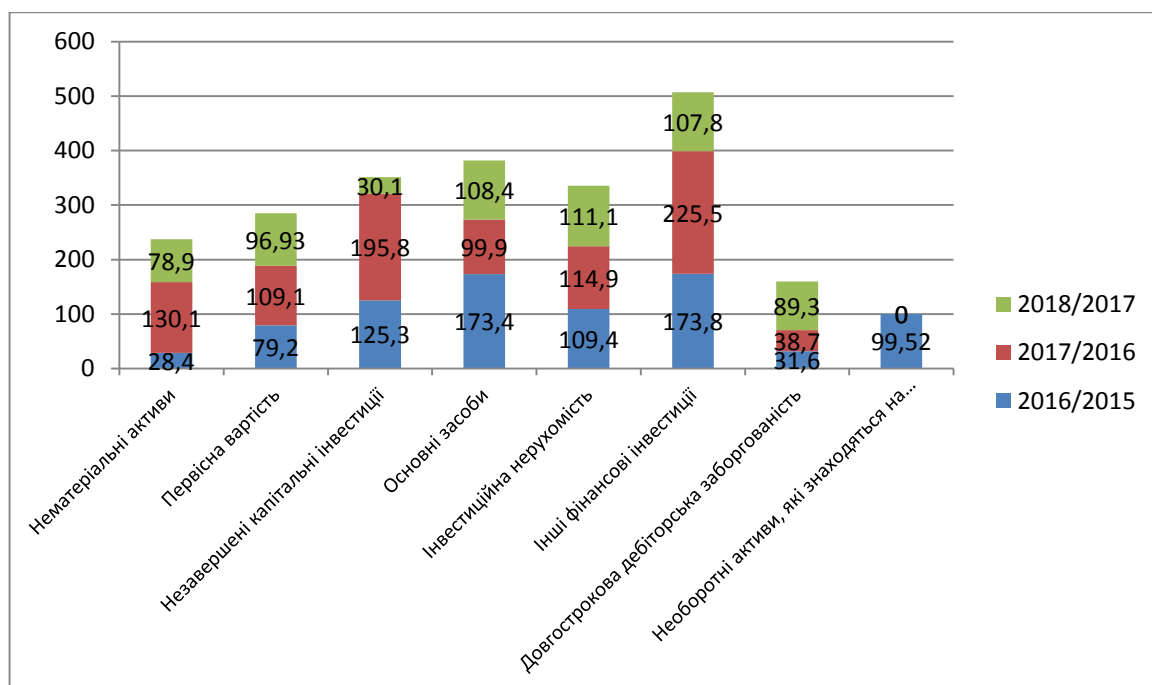

Рис. 2.1. Темп приросту фінансово-економічних показників підприємства «Укрпошта» протягом 2015 – 2018 рр.

Отже, темп приросту нематеріальних активів у 2016 р. в порівнянні з 2015 р. скоротився на 28,4 % , потім у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. спостерігаємо значне зростання на 130,1% , та у 2018 р. в порівнянні з минулим роком знову скорочення на 78,9 %.

Темп росту первісної вартості у 2016 р. в порівнянні з минулим скоротився на 79,2 % , у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. бачимо зростання на 109,1 % та у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. відбулося скорочення на 96,93 %.

Незавершені капітальні інвестиції у 2016 р. порівняно з 2015 р. зросли на 125,3 % , ситуація покращується у 2017 р., а саме спостерігаємо зростання темпу росту на 195,8 % , але у 2018 р. бачимо скорочення на 30,1% порівняно з минулим роком.

Основні засоби у 2016 р. зросли на 173,4 % порівняно з 2015 р., у 2017 р. спостерігаємо спад на 99,9 % , у 2018 р. ситуація дещо покращується, а саме бачимо зріст на 108,4 %.

Темпи приросту інвестиційної нерухомості зросли у 2016 р. на 109,4 %, у 2017 р. – 114,9 % та у 2018 р. – 111,1 % в порівнянні з минулими роками.

Щодо інших фінансових інвестицій спостерігаємо динаміку росту протягом усього досліджуваного періоду, а саме у 2016 р. – 173,8 %, у 2017 р. – 225,5 % та у 2018 р. – 107,8 %.

Для темпу приросту довгострокової дебіторської заборгованості бачимо спад протягом 2015 – 2018 рр., а точніше у 2016 р. спад на 31,6 % порівняно з минулим роком, у 2017 р. спад склав 38,7 % та у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. спад на 89,3 %.

Темп приросту для показника необоротні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території є характерним лише у 2016 р. порівняно з 2015 р. та становить спад на 99,52 %. Оскільки протягом 2016 – 2018 рр. показник у грошовому еквіваленті не змінився, то і темп приросту рівний нулю.

Проаналізуємо показники фінансового звіту ПАТ «Укрпошта». Результати подамо у таблицю 2.3.

Таблиця 2.3.

Аналіз основних показників фінансового стану, тис. грн..

Показник	Роки			
	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5
Запаси	130 624	138 093	235 736	235 837
Виробничі запаси	83 605	92 119	136 213	159 774
Готова продукція	8 767	6 780	7 724	7 064
Товари	38 248	38 193	91 799	67 918
Первісна вартість	227 233	717586	848 177	239 691
Інша поточна дебіторська заборгованість	146 570	65 026	95 681	142 822
Гроші та їх еквіваленти	1 129 127	1 559 413	2 982 647	1 846 931

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5
Готівка	216 187	283 143	374 635	169 106
Рахунки в банках	912 926	1 276 270	2 608 012	1 677 825
Інші оборотні активи	6 145	10 877	18 947	26 715

Примітка. Таблиця складена на основі фінансової звітності в період 2015 – 2018 рр.

Для того, щоб дізнатись як змінилась ситуація протягом 4 – х років розрахуємо абсолютне і відносне відхилення, а також темп приросту. Результати подамо у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

Розрахунок основних показників ряду динаміки

Показник	Абсолютне відхилення ,+/-			Відносне відхилення, %			Темп приросту,%		
	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2016/2015	2017/2016	2018/2017
Запаси	+7 469	+ 97 643	+101	5,7	70,7	0,04	105,7	170,7	100,04
Виробничі запаси	+8 514	+ 44 094	+ 23 561	10,2	47,9	17,3	110,2	147,9	117,3
Готова продукція	-1 984	+944	-660	22,7	13,9	8,5	77,3	113,9	91,5
Товари	-55	+53 606	-23 881	0,15	140,3	26,01	99,85	240,3	73,99
Первісна вартість	+490 353	+130 591	-608 486	215,8	18,2	71,7	315,8	118,2	28,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	-81 544	+30 655	+47 141	55,6	47,1	49,3	44,4	147,1	149,3
Гроші та їх еквіваленти	+430 286	+ 1 423 234	-1 135 713	38,1	91,3	38,1	138,1	191,3	61,9
Готівка	+66 956	+283 143	-175 529	30,9	32,3	54,9	130,9	132,3	45,1
Рахунки в банках	+363 344	+1 331 742	-930 187	39,8	104,3	35,6	139,8	204,3	64,4
Інші оборотні активи	+4 732	+8 070	+7 768	77,0	74,2	41,0	177,0	174,2	141,0

З таблиці 2.4., бачимо що запаси протягом 2015 – 2018 років зростали на 7 469 тис. грн., 97 643 тис. грн. та 101 тис. грн. і становили відповідно 130 624 тис. грн., 138 093 тис. грн., 235 736 тис. грн. та 235 837 тис. грн..

Таку ж ситуацію бачимо і у виробничих запасах, а саме динаміку зростання показника протягом досліджуваного періоду. У 2015 – 2018 було зростання виробничих запасів на 8 514 тис. грн., 44 094 тис. грн. та 23 561 тис.

грн. і становили відповідно 83 605 тис. грн., 92 119 тис. грн., 136 213 тис. грн. та 159 774 тис. грн..

По показнику готова продукція бачимо, що у 2015 р. цей показник був 8 767 тис. грн., у 2016 р. зменшився на 1 984 тис. грн. та став 6 780 тис. грн., проте у 2017 р. зріс на 944 тис. грн. та став 7 724 тис. грн., але у 2018 р. знову скоротився на 660 тис. грн., що становить 7 064 тис. грн..

У показника товари спостерігається незначний спад протягом 2015 – 2016 рр. на 55 тис. грн. та протягом 2017 – 2018 рр. на 23 881 тис. грн., у 2017 р. бачимо зростання на суму 53 606 тис. грн..

Первісна вартість протягом 2015 – 2017 рр. зросла на 490 353 тис. грн. та 130 591 тис. грн., тобто у 2015 р. сума була 227 233 тис. грн., у 2016 р. – 717 586 тис. грн., у 2017 р. – 848 177 тис. грн., але у 2018 р. скоротилася на 608 486 тис. грн. та становила 239 691 тис. грн..

Інша поточна дебіторська заборгованість у 2015 р. становила 146 570 тис. грн., у 2016 р. скоротилася на 81 544 тис. грн., тобто 65 026 тис. грн., у 2017 р. сума іншої поточної дебіторської заборгованості зросла на 30 655 тис. грн., тобто 95 681 тис. грн. відповідно, у 2018 р. також зросла у 47 141 тис. грн. та інша поточна дебіторська заборгованість становила 142 822 тис. грн..

Щодо показника гроші та їх еквіваленти ситуація дещо краща, а саме у 2015 р. – 1 129 127 тис. грн., у 2016 р. відбулося піднесення на 430 286 тис. грн., що в результаті – 1 559 413 тис. грн., ситуація покращується ще й у 2017 р. додатково на 1 423 234 тис. грн., тобто 2 982 647 тис. грн., але у 2018 р. бачимо колосальний спад у розмірі 1 135 713 тис. грн. і на кінець 2018 р. гроші та їх еквіваленти становили 1 846 931 тис. грн..

Показник готівка є схожим до попереднього, оскільки у 2015 р. показник становив 216 187 тис. грн., у 2016 р. відбулося піднесення на 66 956 тис. грн., що в результаті – 283 143 тис. грн., ситуація також покращується рівно у 2 рази і у 2017 р. становить 374 635 тис. грн., але у 2018 р. бачимо спад у розмірі 175 529 тис. грн. і на кінець 2018 р. готівка становила 169 106 тис. грн..

Аналогічне піднесення протягом 2015 – 2017 рр., а потім спад у 2018 р. бачимо і у показника рахунки в банках. У 2015 р. – 912 926 тис. грн., у 2016 р. відбулося піднесення на 363 344 тис. грн., що в результаті – 1 276 270 тис. грн., ситуація значно покращується ще й у 2017 р. додатково на 1 331 742 тис. грн., тобто 2 608 012 тис. грн., але у 2018 р. бачимо спад у розмірі 930 187 тис. грн. і на кінець 2018 р. рахунки в банках становили 1 677 825 тис. грн..

Інші оборотні активи протягом 2015 – 2018 рр. показують хорошу динаміку росту і зростали на 4 732 тис. грн., 8 070 тис. грн. та 7 768 тис. грн. відповідно, оскільки загальна сума становила у 2015 р. – 6 145 тис. грн., у 2016 р. – 10 877 тис. грн., у 2017 р. – 18 947 тис. грн. та у 2018 р. – 26 715 тис. грн..

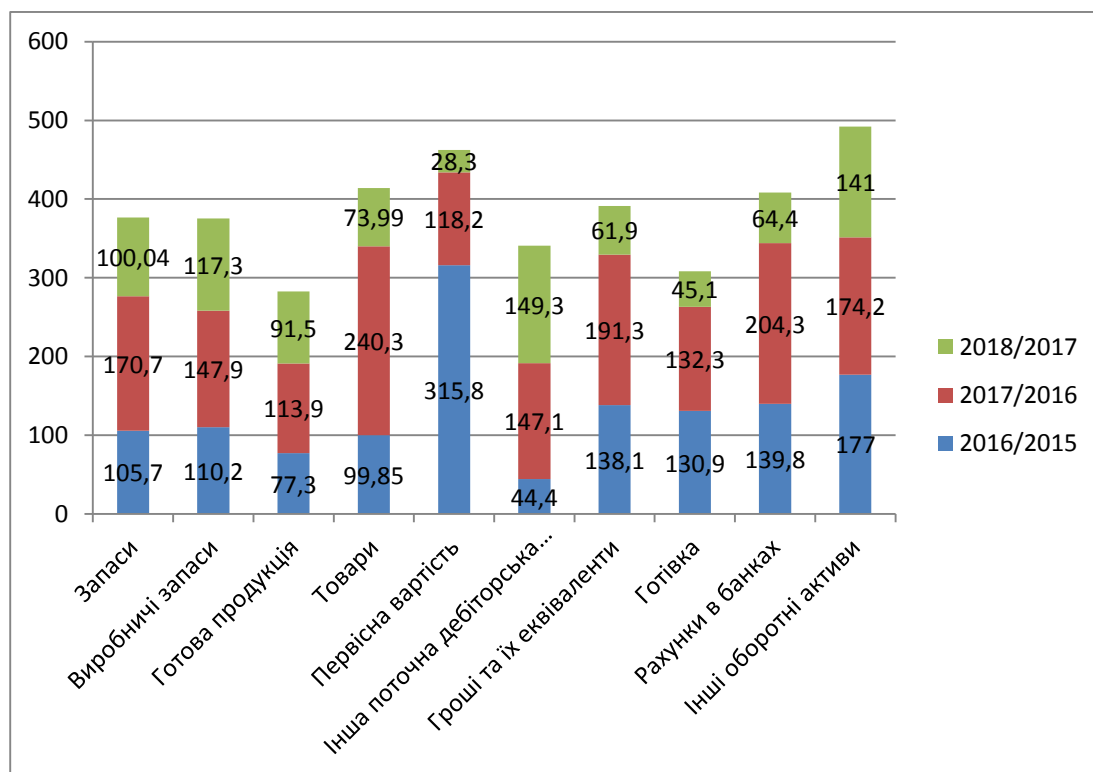

Рис. 2.2. Темп приросту фінансово-економічних показників підприємства «Укрпошта» протягом 2015 – 2018 рр.

Проаналізуємо темп приросту по кожному з показників протягом 2015 – 2018 рр. згідно результатів з таблиці 2.8.

Отже, темп приросту запасів зростав протягом усього досліджуваного періоду, а саме у 2016 р. на 105,7 %, у 2017 р. – 170,7 % та у 2018 р. – 100,04 % в порівнянні з минулими роками.

Щодо виробничих спостерігаємо аналогічну ситуацію протягом усього досліджуваного періоду, а саме зріст у 2016 р. – 110,2 %, у 2017 р. – 147,9 % та у 2018 р. – 117,3 % в порівнянні з кожним минулим роком.

Темп приросту готової продукції у 2016 р. в порівнянні з 2015 р. скоротився на 77,3 % , потім у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. спостерігаємо значне зростання на 113,9 % , та у 2018 р. в порівнянні з минулим роком знову скорочення на 91,5 %.

Темп приросту товарів у 2016 р. в порівнянні з минулим скоротився на 99,85 %, у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. бачимо значне зростання на 240,3 % та у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. відбулося скорочення на 73,99 %.

Первісна вартість у 2016 р. порівняно з 2015 р. колосально зросла на 315,8 %, ситуація покращується у 2017 р., а саме спостерігаємо додатково зростання темпу приросту на 118,2 %, але у 2018 р. бачимо скорочення на 28,3% порівняно з минулим роком.

Інша дебіторська заборгованість у 2016 р. порівняно з 2015 р. показує спад на 44,4 %, проте у 2017 р. темп приросту зріс на 147,1 % порівняно з минулим та ще додатково зріс у 2018 р. на 149,3 % в порівнянні з 2017 р.

Також бачимо, що темп приросту щодо показника гроші та їх еквіваленти показує хороший приріст лише протягом 2015 – 2017 рр., а саме у 2016 р. порівняно з 2015 р. він зростав на 138,1 %, ситуація покращується у 2017 р., а саме спостерігаємо зростання темпу росту на 191,3 %, але у 2018 р. бачимо скорочення на 61,9 % порівняно з минулим роком.

Аналогічно попереднього показника темп приросту і в показника готівка протягом 2015 – 2017 рр. зростає, оскільки у 2016 р. порівняно з 2015 р. на 130,9 %, ситуація покращується і у 2017 р. порівняно з 2016 р., а саме спостерігаємо додатково зростання темпу приросту на 132,2 %, але у 2018 р. бачимо скорочення на 45,1 % порівняно з минулим роком.

Теж саме у показника рахунки в банках, темп приросту у 2016 р. в порівнянні з 2015 р. зростав на 139,8 %, у 2017 р. відбувався колосальне зростання ще на 204,3 % порівняно з минулим роком, але знову у 2018 р. відбувався спад на 64,4 % порівняно з 2017 р.

Темп приросту інших оборотних активів зростав протягом усього досліджуваного періоду, а саме у 2016 р. зріс на 177 % у порівнянні з 2015 р., у 2017 р. ще додатково на 174,2 % та у 2018 р. також зріс на 141 % у порівнянні з минулим роком.

Проаналізуємо основні показники ПАТ «Укрпошта». Результати подамо у таблицю 2.5.

Таблиця 2.5.

Аналіз основних показників фінансового стану , тис. грн..

Показник	Роки			
	2015	2016	2017	2018
Зареєстрований капітал	359 255	1 264 559	6 518 597	6 518 597
Капітал у дооцінках	1 400 168	6 461 557	0	0
Додатковий капітал	53 998	53 803	0	0
Резервний капітал	160 515	160 515	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	273 252	1 711 680	1 534 200	998 420

Примітка. Таблиця складена на основі фінансової звітності в період 2015 – 2018 рр.

Для того, щоб дізнатись як змінилась ситуація протягом 4 – х років розрахуємо абсолютне і відносне відхилення, а також темп приросту. Результати подамо у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

Розрахунок основних показників ряду динаміки

Показник	Абсолютне відхилення ,+/-			Відносне відхилення, %			Темп приросту,%		
	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
Зареєстрований капітал	+905 304	+5 254 038	0	252	415,5	0	352	515,5	0
Капітал у дооцінках	+5 061 389	0	0	361,5	0	0	461,5	0	0
Додатковий капітал	-195	0	0	0,36	0	0	100,36	0	0
Резервний капітал	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	+1 438 428	-177 480	-535 780	526,4	10,4	35	110,4	89,6	65

З таблиці 2.6., бачимо що зареєстрований капітал протягом 2015 – 2018 рр. весь час показував динаміку зросту, а саме у 2015 р. – 359 255 тис. грн., у 2016 р. – 1 264 559 тис. грн., що на 905 304 тис. грн. більше за попередній рік, у 2017 р. – 6 518 597 тис. грн., що на 5 254 038 тис. грн. більше у порівнянні з 2016 р. та у 2018 р. показник залишається незмінним , тобто 6 518 597 тис. грн..

Капітал у дооцінках змінюється лише у 2015 та 2016 рр. , тобто у 2015 р. він становив 1 400 168 тис. грн., у 2016 р. кардинально зріс на 5 061 389 тис. грн. та становив 6 461 557 тис. грн.. Щодо періоду 2017 – 2018 рр. капітал у дооцінках дорівнював нулю.

Подібна ситуація і в показника додатковий капітал, у 2015 р. становив 53 998 тис. грн., у 2016 р. знизився на 195 тис. грн. і становив 53 803 тис. грн. у порівнянні з 2015 р. Період 2017 – 2018 рр. додатковий капітал був рівний нулю.

Щодо резервного капіталу, то у період 2015 – 2016 рр. він був незмінний, а саме 160 515 тис. грн., у 2017 та 2018 рр. дорівнював нулю.

Показник нерозподілений прибуток є порівняно кращим, а саме у 2015 р. – 273 252 тис. грн., у 2016 р. відбулося значне піднесення на суму в 1 438 428 тис. грн., що в результаті – 1 711 680 тис. грн., ситуація погіршується у 2017 р.

на 177 480 тис. грн., тобто 1 534 200 тис. грн. порівняно з 2016 р. та у 2018 р. додатково знижується ще на 535 780 тис. грн. та становить 998 420 тис. грн. у порівнянні з минулим роком.

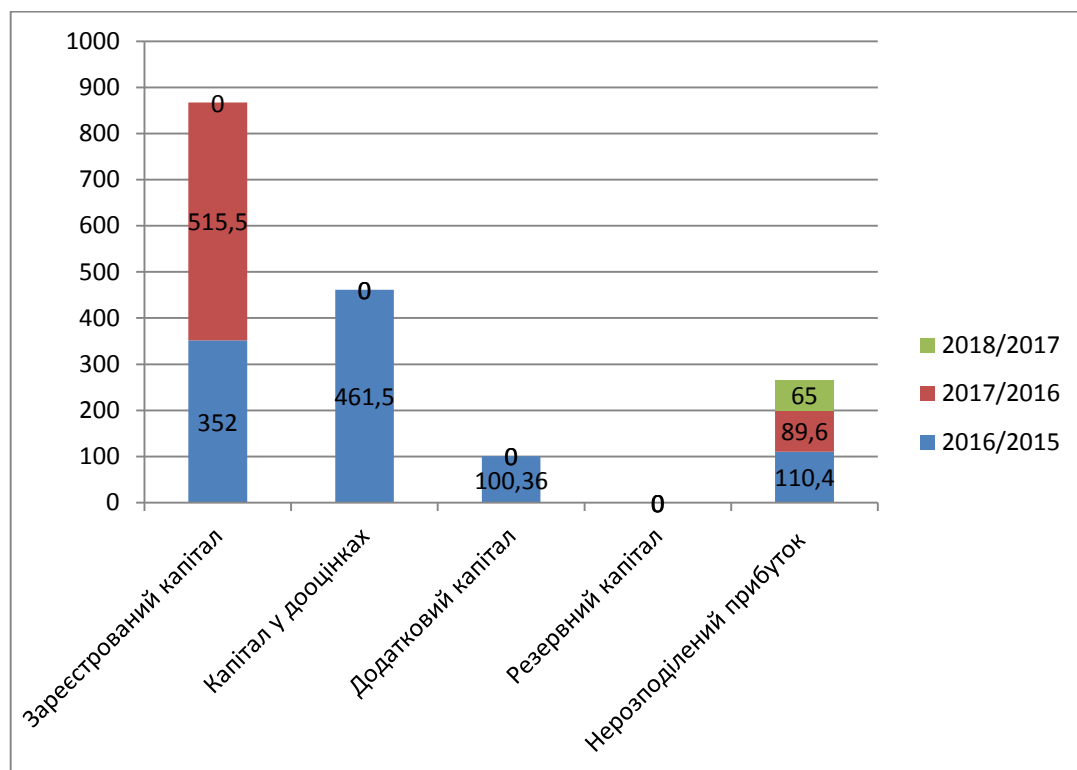

Рис. 2.3. Темп приросту фінансово-економічних показників підприємства «Укрпошта» протягом 2015 – 2018 рр.

Проаналізуємо темп приросту по кожному з показників протягом 2015 – 2018 рр. згідно результатів з таблиці 2.10.

Отже, темп приросту зареєстрованого капіталу колосально зростав протягом 2015 – 2017 рр., а саме у 2016 р. зріс на 352 % порівняно з 2015 р., у 2017 р. спостерігався додатковий приріст на 415,5 %. Щодо 2017 – 2018 р. темп приросту дорівнював нулю.

Темп приросту показника капітал у дооцінках зростав лише протягом 2015 – 2016 рр. на 461,5 %. З 2016 по 2018 рр. темп приросту був рівний нулю.

Щодо додаткового капіталу, у 2015 – 2016 рр. темп приросту зменшився на 100,36 %, але в період 2016 – 2018 рр. дорівнював нулю.

Як бачимо згідно рисунка 2.3. темп приросту резервного капіталу протягом усього досліджуваного періоду дорівнював нулю.

Найкращу ситуацію спостерігаємо у показника нерозподілений прибуток, у 2016 р. відбувся значний темп приросту на 110,4 % порівняно з минулим роком, але у 2017 р. темп скоротився на 89,6 та у 2018 р. на 65% порівняно з 2016 та 2017 рр. відповідно.

Проаналізуємо наступні показники ПАТ «Укрпошта». Результати подамо у таблицю 2.7.

Таблиця 2.7.

Аналіз основних показників фінансового стану, тис. грн..

Показник	Роки			
	2015	2016	2017	2018
Поточна кредитна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	11 808	80 872	38 189	65 993
товари, роботи, послуги	130 452	274 830	496 625	633 767
розрахунки з бюджетом	25 923	59 871	57 289	79 517
розрахунками зі страхування	42 343	29 518	38 906	36 285
розрахунками з оплати праці	87 640	116 360	137 356	154 033
одержаними авансами	182 025	31 483	26 626	74 065
Поточні забезпечення	97 921	160 004	222 557	330 188
Інші поточні зобов'язання	1 237 492	1 341 615	3 047 647	1 774 684

Примітка. Таблиця складена на основі фінансової звітності в період 2015 – 2018 рр.

Для того, щоб дізнатись як змінилась ситуація протягом 4 – х років розрахуємо абсолютне і відносне відхилення, а також темп приросту. Результати подамо у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8.

Розрахунок основних показників ряду динаміки

Показник	Абсолютне відхилення ,+/-			Відносне відхилення, %			Темп приросту,%		
	2016/ 2015	2017/2016	2018/2017	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
Поточна кредитна заборгованість за: довгостроковим і зобов'язаннями	+69 064	-42 683	+27 804	584,9	52,8	72,8	684,9	47,2	172,8
товари, роботи, послуги	+144 378	+221 795	+137 142	110,7	80,7	27,6	210,7	180,7	127,6
розрахунки з бюджетом	+33 948	-2 582	+22 228	130,9	4,3	38,8	104,3	61,2	230,9
розрахунками зі страхування	-12 825	+9 388	-2 621	30,3	31,8	6,7	69,7	131,8	68,2
розрахунками з оплати праці	+28 720	+20 996	+16 677	32,8	18,0	12,1	132,8	118,0	112,1
одержаними авансами	-150 542	-4 857	+47 439	82,7	15,4	178,2	17,3	84,6	278,2
Поточні забезпечення	+62 083	+62 553	+107 631	63,4	39,1	48,4	163,4	139,1	148,4
Інші поточні зобов'язання	+104 123	+1 706 032	-1 272 963	8,4	127,2	41,8	108,4	227,2	58,2

Згідно результатів бачимо, що поточна кредитна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями склала 11 808 тис. грн. у 2015 р., у 2016 та 2018 рр. спостерігаємо значну динаміку росту на 69 064 тис. грн. та 27 804 тис. грн. відповідно, щодо 2017 р. бачимо спад на 42 683 тис. грн., що становить 38 189 тис. грн..

Заборгованість за товари, роботи та послуги протягом 2015 – 2018 рр. зростала на 144 378 тис. грн., 221 795 тис. грн. та 137 142 тис. грн. і становили відповідно 130 452 тис. грн., 274 830 тис. грн., 496 625 тис. грн. та 633 767 тис. грн..

Заборгованість за розрахунки з бюджетом склала у 2015 р. – 25 923 тис. грн., у 2016 р. відбувся ріст на 33 948 тис. грн., у 2017 р. відбувся спад на 2 582 тис. грн., а у 2018 р. знову спостерігаємо зростання на 22 228 тис. грн., тобто 59 871 тис. грн., 57 289 тис. грн. та 79 517 тис. грн. відповідно.

Заборгованість зі страхування у 2015 р. становила 42 343 тис. грн., у 2016 р. скоротилася на 12 825 тис. грн. та становила 29 518 тис. грн., у 2017 р. збільшилася на 9 388 тис. грн. та становила 38 906 тис. грн., проте у 2018 р. знову бачимо скорочення на суму 2 621 тис. грн., тому заборгованість зі страхування у 2018 р. становила 36 285 тис. грн..

У 2015 – 2018 рр. було зростання показника заборгованість за розрахунки з оплати праці на 28 720 тис. грн., 20 996 тис. грн. та 16 677 тис. грн., що становило відповідно 87 640 тис. грн., 116 360 тис. грн., 137 356 тис. грн. та 154 033 тис. грн..

Заборгованість за одержаними авансами у 2015 р. становила 182 025 тис. грн., у 2016 р. та 2017 р. відбулося скорочення на 150 542 тис. грн. та 4 857 тис. грн. відповідно, а отже сума заборгованості за одержаними авансами у 2016 р. – 31 483 тис. грн., а у 2017 р. – 26 626 тис. грн., проте у 2018 р. заборгованість зросла на 47 439 тис. грн., що становила 74 065 тис. грн..

Щодо показника поточні забезпечення бачимо, що протягом 2015 – 2018 років було зростання на 62 083 тис. грн., 62 553 тис. грн. та 107 631 тис. грн. і становили відповідно 97 921 тис. грн., 160 004 тис. грн., 222 557 тис. грн. та 330 188 тис. грн..

Інші поточні зобов'язання становили у 2015 р. – 1 237 492 тис. грн., у 2016 р. відбулося піднесення на 104 123 тис. грн., що в результаті – 1 341 615 тис. грн., ситуація значно покращується ще й у 2017 р. додатково на 1 706 032 тис. грн., тобто 3 047 647 тис. грн., але у 2018 р. бачимо колосальний спад у розмірі 1 272 963 тис. грн. і на кінець 2018 р. гроші та їх еквіваленти становили 1 774 684 тис. грн..

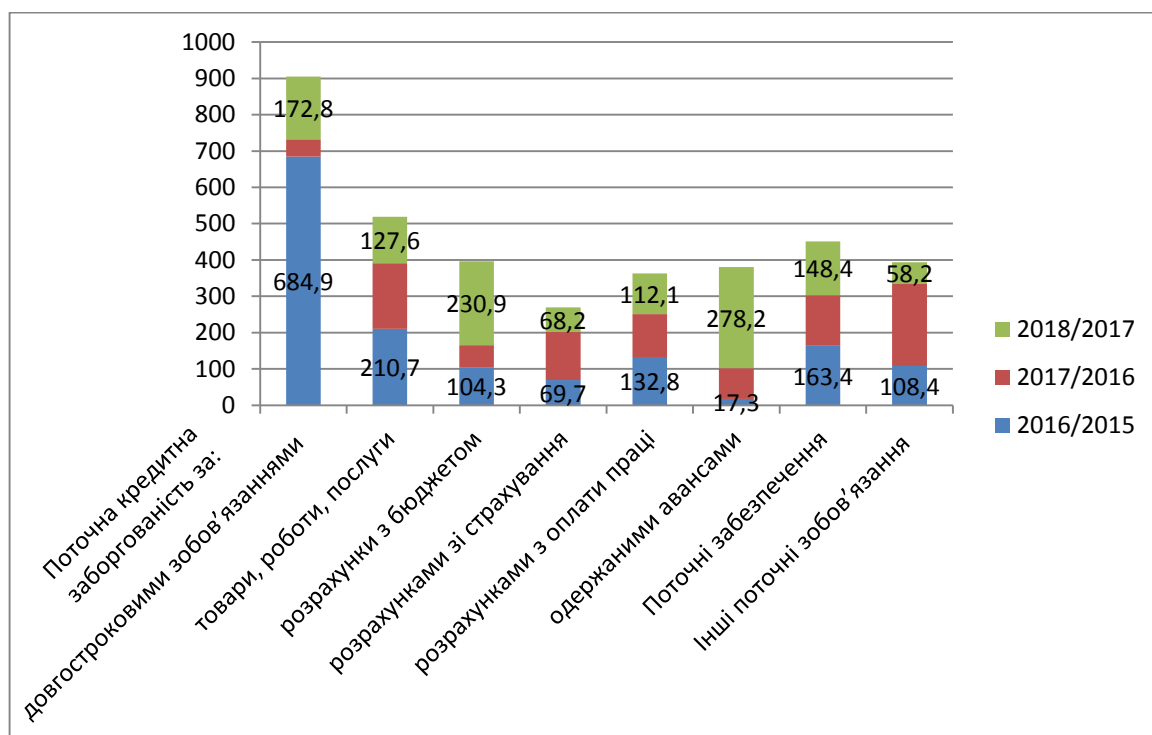

Рис. 2.4. Темп приросту фінансово-економічних показників підприємства «Укрпошта» протягом 2015 – 2018 рр.

Проаналізуємо темп приросту по кожному з показників протягом 2015 – 2018 рр. згідно результатів з таблиці 2.12.

Отже, темп приросту поточної кредитної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями у 2016 р. в порівнянні з минулим зріс на 684,9 %, у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. бачимо спад на 47,2 % та у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. відбулося зростання на 172,8 %.

Темп приросту заборгованості за товари, роботи та послуги зростав протягом усього досліджуваного періоду, а саме у 2016 р. на 210,7 %, у 2017 р. – 180,7 % та у 2018 р. – 127,6 % в порівнянні з минулими роками.

У показника заборгованість за розрахунки з бюджетом є аналогічною до темпу приросту поточної кредитної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями, тобто у 2016 р. в порівнянні з минулим зріс на 104,3 %, у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. бачимо спад на 61,2 % та у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. відбулося зростання на 230,9 %.

Темп приросту заборгованості за розрахунки зі страхування у 2016 р. в порівнянні з минулим скоротився на 69,7 %, у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. бачимо зростання на 131,8 % та у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. відбулося скорочення на 68,2 %.

Темп приросту заборгованості за розрахунки з оплати праці зростав протягом усього досліджуваного періоду, а саме у 2016 р. зріс на 132,8 % у порівнянні з 2015 р., у 2017 р. ще додатково на 118 % та у 2018 р. також зріс на 112,1 % у порівнянні з минулим роком.

Показник заборгованість за одержаними авансами у 2016 р. порівняно з 2015 р. показує спад на 17,3 % та у 2017 р. знову спад ще на 84,6 % порівняно з минулим, проте у 2018 р. значно зростає на 278,2 % в порівнянні з 2017 р.

Щодо поточних забезпечень, то темп приросту динамічно зростає ситуацію протягом усього досліджуваного періоду, а саме зріст у 2016 р. – 163,4%, у 2017 р. – 139,1 % та у 2018 р. – 148,4 % в порівнянні з кожним минулим роком.

Темп приросту показника інші поточні зобов'язання протягом 2015 – 2017 рр. зростає, оскільки у 2016 р. порівняно з 2015 р. на 108,4 %, ситуація покращується і у 2017 р. порівняно з 2016 р., а саме спостерігаємо додатково зростання темпу приросту на 227,2 %, але у 2018 р. бачимо скорочення на 58,2 % порівняно з минулим роком.

Отже, проаналізувавши всі основні показники дійдемо до висновку, що протягом досліджуваного періоду, а саме 2015 – 2018 рр. значний темп росту відбувався в інвестиційній нерухомості, інших фінансових інвестиціях, запасах, виробничих запасах, зареєстрованому капіталі та поточних забезпеченнях.

2.2. Аналіз основних економічних показників ефективності фінансово-господарської діяльності ПАТ «Укрпошта»

Аналіз діяльності підприємства спрямований на оцінку досягнення фінансових результатів, проводиться такий аналіз безпосередньо власними

структурними підрозділами організації або консалтинговими компаніями за певний період.

Аналіз фінансового стану – це комплекс засобів та заходів, що аналізує результати господарської діяльності підприємства спрямований на вивчення ступеня ефективності використання капіталу, зокрема основного та оборотного, також виявлення недоліків та порушень і знаходження шляхів покращення діяльності підприємства.

Основною ціллю аналізу фінансового стану є завчасне виявлення недоліків підприємства для швидкого реагування та залучення нових фінансових ресурсів.

Для аналізу фінансового стану використовують три основні форми звітності:

1. Баланс – форма №1;
2. Звіт про фінансові результати – форма №2;
3. Звіт про рух грошових коштів – форма №3.

Для дослідження фінансового стану підприємства виберемо основні три показники, які характеризують результати господарської діяльності, а саме:

1. Ліквідність грошових активів;
2. Рентабельність підприємства;
3. Оборотність або не оборотність грошових потоків.

Таблиця 2.9.

Основні показники для аналізу фінансової діяльності

Назва показника	Формула	Нормативне значення
1	2	3
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{\Phi 1. \text{р. } 1495 + \text{р. } 1595}{\Phi 1. \text{р. } 1695 + \text{р. } 1700}$	0,2 – 0,35
Рентабельність активів	$P_a = \frac{\Phi. \text{р. } 2350}{\Phi. 1\text{р. } 1300}$	$\geq 0,14$
Операційна рентабельність	$OP_n = \frac{\Phi. 2\text{р. } 2190}{\Phi. 2\text{р. } 2000}$	$\geq 0,3$

Продовження таблиці 2.9

1	2	3
Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{\text{фст}} = \frac{\Phi. 1р. 1495 + р. 1595}{\Phi. 1р. 1900}$	0,7 – 0,9
Коефіцієнт фінансової незалежності	$K_{\text{фн}} = \frac{\Phi. 1р. 1195}{1р. 1900}$	$\geq 0,5$
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\text{фз}} = \frac{\Phi. 1р. 1900}{1р. 1195}$	≤ 2

Ліквідність – це здатність активів підприємства швидко перетворюватись на гроші для оплати своїх зобов'язань. Ліквідність є основним показником оцінки фінансового стану підприємства для акціонерів, постачальників та банківських установ.

Для того, щоб взнати чи є підприємство ліквідним необхідно визначити коефіцієнт абсолютної ліквідності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яка частка короткострокових зобов'язань може бути за необхідності негайно погашена за рахунок наявних грошових коштів. Рекомендоване значення для ліквідного підприємства коливається в межах від 0,2 до 0,35.

Формула визначення коефіцієнта абсолютної ліквідності:

$$K_{\text{ал}} = \frac{\Phi. 1р. 1495 + р. 1595}{\Phi. 1р. 1695 + р. 1700} \quad (2.1.)$$

На основі даних фінансової звітності підприємства ПАТ «Укрпошта» за 2015 – 2018 роки та формули визначимо коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Отже, коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2015 р. становив:

$$K_{\text{ал}} = \frac{\Phi. 1р. 1495 + р. 1595}{\Phi. 1р. 1695 + р. 1700} = \frac{2247188 + 223942}{1815604 + 0} = 1,36$$

У 2016 р. коефіцієнт абсолютної ліквідності становив:

$$K_{\text{ал}} = \frac{\Phi. 1р. 1495 + р. 1595}{\Phi. 1р. 1695 + р. 1700} = \frac{2976239 + 277360}{2629014 + 0} = 1,24$$

У 2017 р. коефіцієнт абсолютної ліквідності становив:

$$K_{ал} = \frac{\Phi. 1р. 1495 + р. 1595}{\Phi. 1р. 1695 + р. 1700} = \frac{2798759 + 262650}{4675786 + 0} = 0,65$$

У 2018 р. коефіцієнт абсолютної ліквідності становив:

$$K_{ал} = \frac{\Phi. 1р. 1495 + р. 1595}{\Phi. 1р. 1695 + р. 1700} = \frac{2262979 + 191461}{3631114 + 0} = 0,67$$

Отримані результати при розрахунку коефіцієнта абсолютної ліквідності, а саме у 2015 році – 1,36, у 2016 році – 1.24 , у 2017 році – 0,65 , та у 2018 році – 0,67 , що свідчить про те , що підприємство має достатньо власних грошових ресурсів при негайній потребі погашення власних короткострокових зобов'язань.

Рентабельність активів - показує на скільки ефективно підприємство може використовувати активи компанії для збільшення прибутку, тобто показує який прибуток приносить кожна гривня вкладена в той чи інший актив підприємства. Чим значення вище, тим більш ефективним є весь процес управління.

Рентабельність активів розраховується за формулою:

$$Pa = \frac{\Phi. 2р. 2350}{\Phi. 1р. 1300} \quad (2.2.)$$

Отже, рентабельність активів у 2015 р. становила:

$$Pa = \frac{\Phi. 2р. 2350}{\Phi. 1р. 1300} = \frac{40816}{4286734} * 100 \% = 0,95 \%$$

У 2016 р. рентабельність активів становила:

$$Pa = \frac{\Phi. 2р. 2350}{\Phi. 1р. 1300} = \frac{0}{5882613} * 100 \% = 0 \%$$

У 2017 р. рентабельність активів становила:

$$Pa = \frac{\Phi. 2p. 2350}{\Phi. 1p. 1300} = \frac{0}{7737195} * 100 \% = 0 \%$$

У 2018 р. рентабельність активів становила:

$$Pa = \frac{\Phi. 2p. 2350}{\Phi. 1p. 1300} = \frac{0}{6085554} * 100 \% = 0 \%$$

Проаналізувавши результати, бачимо що рентабельність активів підприємства у 2015 році була 0,95%, а в період 2016 – 2018 рр. залишається незмінною, а саме 0 %.

Операційна рентабельність продаж характеризує реалізацію товарів та послуг, які надає підприємство. Хорошою вважається тенденція збільшення значення даного показника.

Формула для розрахунку операційної рентабельності:

$$OP_{\Pi} = \frac{\Phi. 2p. 2190}{\Phi. 2p. 2000} \quad (2.3.)$$

Отже, операційна рентабельність у 2015 р. становила:

$$OP_{\Pi} = \frac{\Phi. 2p. 2190}{\Phi. 2p. 2000} = \frac{44079}{3902454} * 100 \% = 1,1 \%$$

У 2016 р. операційна рентабельність становила:

$$OP_{\Pi} = \frac{\Phi. 2p. 2190}{\Phi. 2p. 2000} = \frac{6710}{4590576} * 100 \% = 0,15 \%$$

У 2017 р. операційна рентабельність становила:

$$OP_{\Pi} = \frac{\Phi. 2p. 2190}{\Phi. 2p. 2000} = \frac{0}{5377253} * 100 \% = 0\%$$

У 2018 р. операційна рентабельність становила:

$$\text{ОРп} = \frac{\text{Ф. 2р. 2190}}{\text{Ф. 2р. 2000}} = \frac{0}{6814368} * 100 \% = 0\%$$

Отримані результати показника операційної рентабельності продаж відображають негативну тенденцію протягом 2017-2018 років та становлять 0%. Щодо 2016 року показник операційної рентабельності становив 0,15 % та у 2015 році – 1,1 % , що є значно краще ніж наступних 2 роки.

Дана тенденція спаду результатів проаналізованих фінансових показників свідчить про неефективність виробничо – господарської діяльності на досліджуваному підприємстві.

Коефіцієнт фінансової стійкості показує, яка частина активів фінансується за рахунок довгострокових джерел фінансування, а саме власного капіталу та довгострокових позикових фінансових ресурсів.

Високе значення показника свідчить про низький рівень ризику втрати платоспроможності та хороші перспективи функціонування підприємства. Рекомендованим є значення в межах 0,7 – 0,9.

Формула для визначення коефіцієнта фінансової стійкості має вигляд:

$$\text{Кфст} = \frac{\text{Ф. 1р. 1495} + \text{1р. 1595}}{\text{Ф. 1р. 1900}} \quad (2.4)$$

Отже, коефіцієнт фінансової стійкості у 2016 р. становить:

$$\text{Кфст} = \frac{\text{Ф. 1р. 1495} + \text{р. 1595}}{\text{Ф. 1р. 1900}} = \frac{2247188 + 223942}{4286734} = 0,57$$

У 2016 р. коефіцієнт фінансової стійкості становить:

$$\text{Кфст} = \frac{\text{Ф. 1р. 1495} + \text{р. 1595}}{\text{Ф. 1р. 1900}} = \frac{2976239 + 277360}{5882613} = 0,55$$

У 2017 р. коефіцієнт фінансової стійкості становить:

$$\text{Кфст} = \frac{\text{Ф. 1р. 1495} + \text{р. 1595}}{\text{Ф. 1р. 1900}} = \frac{2798759 + 262650}{7737195} = 0,39$$

У 2018 р. коефіцієнт фінансової стійкості становить:

$$K_{\text{фст}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1495} + \text{р. 1595}}{\text{Ф. 1р. 1900}} = \frac{2262979 + 191461}{6085554} = 0,40$$

Результат коефіцієнта фінансової стійкості у 2015 році становить 0,57, протягом 2016 року бачимо середній ризик втрати даним підприємством власної платоспроможності, адже, значення становить 0,55, і не знаходиться в межах встановленої норми.

За 2017 рік ситуація дещо погіршується, адже, значення даного фінансового показника складає всього 0,39, та є значно меншим за встановлену норму, що в свою чергу свідчить про можливість втрати власної платоспроможності.

У 2018 році ситуація залишається майже незмінною, і становить 0,40, що є значно менше за встановлену норму.

Коефіцієнт фінансової незалежності – це показник, що характеризує частку власного капіталу у загальній вартості авансованого капіталу підприємства. Чим більше значення показника, тим підприємство вважається фінансово незалежним та стійким.

Формула для визначення коефіцієнта фінансової незалежності має вигляд:

$$K_{\text{фн}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1195}}{\text{1р. 1900}} \quad (2.5)$$

Отже, у 2015 році коефіцієнт фінансової незалежності:

$$K_{\text{фн}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1195}}{\text{1р. 1900}} = \frac{1861277}{4286734} = 0,43$$

У 2016 році коефіцієнт фінансової незалежності:

$$K_{\text{фн}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1195}}{\text{1р. 1900}} = \frac{2521198}{5882613} = 0,43$$

У 2017 році коефіцієнт фінансової незалежності:

$$K_{\text{фн}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1195}}{\text{1р. 1900}} = \frac{4212092}{7737195} = 0,54$$

У 2018 році коефіцієнт фінансової незалежності:

$$K_{\text{фн}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1195}}{\text{1р. 1900}} = \frac{2510423}{6085554} = 0,41$$

Результат фінансової незалежності є найкращим у 2017 році, а саме 0,54 та свідчить про достатню кількість оборотних коштів на підприємстві, але у 2015, 2016 та 2018 роках коефіцієнт є нижчим ніж допустима норма – 0,5.

У 2015 та 2016 роках коефіцієнт фінансової незалежності становить 0,43 та 0,41 у 2018 році, що говорить про нестачу власних оборотних коштів на підприємстві на даний момент.

Коефіцієнт фінансової залежності – є оберненим до коефіцієнта фінансової незалежності та якщо його значення знижується до 1, то це свідчить про те, що власники повністю фінансують своє підприємство.

Формула для розрахунку коефіцієнта фінансової незалежності має вигляд:

$$K_{\text{фз}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1900}}{\text{1р. 1195}} \quad (2.6)$$

Отже, у 2015 році коефіцієнт фінансової залежності становив :

$$K_{\text{фз}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1900}}{\text{1р. 1195}} = \frac{4286734}{1861277} = 2,3$$

У 2016 році коефіцієнт фінансової залежності:

$$K_{\text{фз}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1900}}{\text{1р. 1195}} = \frac{5882613}{2521198} = 2,33$$

У 2017 році коефіцієнт фінансової залежності:

$$K_{\text{фз}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1900}}{\text{1р. 1195}} = \frac{7737195}{4212092} = 1,84$$

У 2018 році коефіцієнт фінансової залежності:

$$K_{\text{фз}} = \frac{\text{Ф. 1р. 1900}}{\text{1р. 1195}} = \frac{6085554}{2510423} = 2,42$$

Таблиця 2.10.

Результати проведених розрахунків

Назва показника	Результат				Нормативне значення
	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,36	1, 24	0, 65	0, 67	0,2 – 0,35
Рентабельність активів	0,95	0	0	0	$\geq 0,14$
Операційна рентабельність	1,1	0	0	0	$\geq 0,3$
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,57	0,55	0,39	0,40	0,7 – 0,9
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,43	0,43	0,54	0,41	$\geq 0,5$
Коефіцієнт фінансової залежності	2,3	2,33	1,84	2,42	≤ 2

Згідно результатів, бачимо що коефіцієнти фінансової залежності повністю відображають попередні розрахунки для коефіцієнта фінансової залежності. У 2015 році коефіцієнт фінансової залежності становить 2,3. У 2016 та 2018 році коефіцієнт є більшим за допустиму норму 2 , а саме 2,33 та 2,42 відповідно. У 2017 році ситуація є кращою та коефіцієнт становить 1,84, що є допустимим.

Згідно таблиці 2.14 бачимо, що коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом 2015 – 2018 рр. є більшим за нормоване значення 0,2 – 0,35, а саме у 2015 р. – 1,36, у 2016 р. – 1,24, у 2017 р. – 0,65 та у 2018 р. – 0,67, що в свою чергу говорить про те, що підприємство має достатню кількість власних грошових коштів, необхідних для негайного погашення власних короткострокових зобов'язань.

Рентабельність активів у 2015 році становила 0,95, що є більшим за нормоване значення, проте протягом 2016 – 2018 рр. рентабельність активів була рівна нулю, що є негативним показником для підприємства, оскільки вона є меншою за 0,14.

Щодо операційної рентабельності ситуація аналогічна до рентабельності активів, а саме у 2015 році була 1,1 , що є хорошим показником, проте протягом

2016 – 2018 рр. вона дорівнювала нулю, що свідчить про негативний вплив на підприємство.

Коефіцієнт фінансової стійкості протягом 2015 – 2017 рр. показує негативну динаміку спаду, а саме у 2015 р. – 0,57, у 2016 р. – 0,55, у 2017 р. – 0,39, проте у 2018 р. коефіцієнт фінансової стійкості збільшується та становить 0,40.

Коефіцієнт фінансової незалежності протягом 2015 – 2016 рр. залишається незмінним, тобто 0,43, проте у 2017 р. він становить 0,54, що означає підвищення фінансової стійкості підприємства і є позитивним моментом, але у 2018 р. коефіцієнт знову спадає до позначки 0,41.

Коефіцієнт фінансової залежності лише у 2017 р. є в межах нормованого значення та становить 1,84, щодо 2015, 2016 та 2018 рр. результати є невтішні, а саме у 2015 р. – 2,3, у 2016 р. – 2,33 та у 2018 р. – 2,42 враховуючи допустиме прийнятне значення показника ≤ 2 .

Отже, особливу увагу необхідно приділити підвищенню показників рентабельності активів та операційній. Також підвищити коефіцієнти фінансової стійкості, залежності та абсолютної ліквідності. ПАТ «Укрпошта» на даний час знаходиться в важкому становищі, оскільки всі основні показники потрібно збільшувати, в іншому випадку підприємство не матиме змогу надавати достатньо високі та якісні послуги у сфері поштового зв'язку всім охочим споживачам.

Висновок до розділу 2

У другому розділі магістерської роботи було проведено аналіз фінансових показників та аналіз основних економічних показників ефективності фінансово-господарської діяльності ПАТ «Укрпошта».

Згідно проведених досліджень, а саме аналізу фінансових показників згідно балансу та звіту про фінансові результати було виявлено, що протягом досліджуваного періоду первісна вартість у 2015 р. становила 141 992 тис. грн., у 2016 р. скоротилася на 29 473 тис. грн., тобто 112 519 тис. грн., у 2017 р. сума первісної вартості зросла на 10 312 тис. грн., тобто 122 831 тис. грн. відповідно,

проте у 2018 р. відбувся спад у розмірі 3 769 тис. грн. та первісна вартість становила 119 062 тис. грн..

Темп росту первісної вартості у 2016 р. в порівнянні з минулим скоротився на 79,2 %, у 2017 р. в порівнянні з 2016 р. бачимо зростання на 109,1 % та у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. відбулося скорочення на 96,93 %.

Основні засоби склали 1 822 675 тис. грн. у 2015 р. , у 2016 та 2018 рр. спостерігаємо значну динаміку росту на 1 338 084 тис. грн. та 266 497 тис. грн. відповідно, щодо 2017 р. йде спад на 463 тис. грн. та становить 3 160 356 тис. грн..

Основні засоби у 2016 р. зросли на 173,4 % порівняно з 2015 р., у 2017 р. спостерігаємо спад на 99,9 % , у 2018 р. ситуація дещо покращується, а саме бачимо зріст на 108,4 %.

Показник нерозподілений прибуток є порівняно кращим, а саме у 2015 р. – 273 252 тис. грн., у 2016 р. відбулося значне піднесення на суму в 1 438 428 тис. грн., що в результаті – 1 711 680 тис. грн., ситуація погіршується у 2017 р. на 177 480 тис. грн., тобто 1 534 200 тис. грн. порівняно з 2016 р. та у 2018 р. додатково знижується ще на 535 780 тис. грн. та становить 998 420 тис. грн. у порівнянні з минулим роком.

У показника нерозподілений прибуток, у 2016 р. відбувся значний темп приросту на 110,4 % порівняно з минулим роком, але у 2017 р. темп скоротився на 89,6 та у 2018 р. на 65% порівняно з 2016 та 2017 рр. відповідно.

РОЗДІЛ 3.

МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПАТ «УКРПОШТА» ЗАСОБАМИ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

3.1. Використання інструментарію економіко – математичного моделювання на ПАТ «Укрпошта»

Перед сучасними вітчизняними підприємствами та компаніями стоять завдання по імплементації сучасних технологій та методів управління, для динамічних змін структури фінансово – економічної діяльності підприємств, в контексті інноваційно – інвестиційного вектору розвитку на найближчу перспективу, тому актуальним перед менеджментом компаній є застосування сучасного інструментарію, в тому числі і економіко – математичного моделювання, для дослідження міри впливу між показниками, та перспективу динамічного розвитку підприємств.

Використовуючи кореляційно – регресійний аналіз здійснимо розрахунок впливу зареєстрованого капіталу на рахунки в банках. Вхідні дані за період 2015 – 2018 років.

Таблиця 3.1.

Фінансові показники				
Рік	2015	2016	2017	2018
Зареєстрований капітал, тис. грн.	359 255	1 264 559	6 518 597	6 518 597
Рахунки в банках, тис. грн.	912 926	1 276 270	2 608 012	1 677 825

Примітка. Таблиця складена на основі фінансової звітності в період 2015 – 2018 рр.

Результати досліджень:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Вывод ИТОГОВ								
2									
3	<i>Регрессионная статистика</i>								
4	Множественный R	0,84688							
5	R-квадрат	0,717206							
6	Нормированный R-к	-2							
7	Стандартная ошибка	475286,7							
8	Наблюдения	1							
9									
10	<i>Дисперсионный анализ</i>								
11		df	SS	MS	F	значимость F			
12	Регрессия	4	1,15E+12	2,86E+11	5,072276	#ЧИСЛО!			
13	Остаток	2	4,52E+11	2,26E+11					
14	Итого	6	1,6E+12						
15									
16	<i>Коэффициенты статистики - Значения нижние 95% верхние 95% (рхние 95,0</i>								
17	Y-пересечение						9,3E-296	9,3E-296	
18	Переменная X 1						1E+199	1E+199	
19	Переменная X 2						2,1E+202	2,1E+202	
20	Переменная X 3	935537,1	385360	2,427696	0,13592	-722533	2593607	-722533	2593607
21	Переменная X 4	0,186405	0,082767	2,252171	0,15312	-0,16971	0,542522	-0,16971	0,542522

Рис. 3.1. Вплив основних засобів на нерозподілений прибуток

Рівняння регресії буде мати вигляд:

$$y = 935537,1 + 0,18x$$

Отже, з рисунка 3.1. бачимо, що коефіцієнт детермінації $R = 0,72$, що свідчить про помірний зв'язок між показниками. Також, розрахуємо коефіцієнт еластичності допомогою MS Excel.

Формула для розрахунку коефіцієнта еластичності :

$$K_{ел} = \frac{a_1 * X_{сер}}{a_0 + a_1 * X_{сер}} \quad (3.1.)$$

Згідно розрахунків коефіцієнт еластичності становить 0,24, тобто при збільшенні зареєстрованого капіталу на 1%, рахунки в банках збільшаться на 0,24%. Розрахуємо також як гроші та їх еквіваленти впливають на готівку. Вхідні дані за чотири років:

Таблица 3.2.

Фінансові показники

Рік	2015	2016	2017	2018
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн.	1 129 127	1 559 413	2 982 647	146 931
Готівка, тис. грн.	216 187	283 143	374 635	169 106

Примітка. Таблиця складена на основі фінансової звітності в період 2015 – 2018 рр.

Результати досліджень:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Вывод итогов								
2									
3	Регрессионная статистика								
4	Множественный	0,986098							
5	R-квадрат	0,972389							
6	Нормированный	-2							
7	Стандартная ош	18147,86							
8	Наблюдения	1							
9									
10	Дисперсионный анализ								
11		df	SS	MS	F	Значимость F			
12	Регрессия	4	2,32E+10	5,8E+09	70,43385	#ЧИСЛО!			
13	Остаток	2	6,59E+08	3,29E+08					
14	Итого	6	2,39E+10						
15									
16	Коэффициентная статистика - Значения: Нижние 95% верхние 95% нижние 95% средние 95%								
17	Y-пересечение							-1E-287	1,3E-287
18	Переменная X 1							-4E+199	4,4E+199
19	Переменная X 2							-7E-297	6,6E-297
20	Переменная X 3	152176,2	15803,71	9,629145	0,010614	84178,3584	220174,1	84178,36	220174,1
21	Переменная X 4	0,074657	0,008896	8,392488	0,013902	0,03638215	0,112933	0,036382	0,112933

Рис. 3.2. Вплив показника гроші та їх еквіваленти на готівку

Рівняння регресії буде мати вигляд:

$$y = 152176.2 + 0.075x$$

Отже, з рисунка 3.2. бачимо, що коефіцієнт детермінації $R = 0,97$, що свідчить про достатньо сильний зв'язок між показниками. Також, розрахуємо коефіцієнт еластичності допомогою MS Excel.

Згідно розрахунків коефіцієнт еластичності становить 0,11, тобто при збільшенні показника гроші та їх еквіваленти на 1%, готівка збільшиться на 0,11%.

Розрахуємо вплив запасів на товари. Вхідні дані за чотири років:

Таблиця 3.3.

Фінансові показники

Рік	2015	2016	2017	2018
Запаси, тис. грн.	130 624	138 093	235 736	235 837
Товари, тис. грн.	38 248	38 193	91 799	67 918

Примітка. Таблиця складена на основі фінансової звітності в період 2015 – 2018 рр.

Результати досліджень:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Вывод итогов								
2									
3	регрессионная статистика								
4	Множествен	0,925128							
5	R-квадрат	0,855862							
6	Нормирован	-2							
7	Стандартная	12062,27							
8	Наблюдения	1							
9									
10	Дисперсионный анализ								
11		df	SS	MS	F	значимость F			
12	Регрессия	4	1,73E+09	4,32E+08	11,87558	#ЧИСЛО!			
13	Остаток	2	2,91E+08	1,45E+08					
14	Итого	6	2,02E+09						
15									
16	Коэффициент корреляции - Значения ниже 95% верхние 95% нижние 95% средние 95,0								
17	Y-пересечение						2,3E-287	2,3E-287	
18	Переменная X 1						1,4E-306	1,4E-306	
19	Переменная X 2						1,4E-306	1,4E-306	
20	Переменная	-16705,3	22792,31	-0,73293	0,539862	-114773	81362,13	-114773	81362,13
21	Переменная	0,409271	0,118764	3,446097	0,074872	-0,10173	0,920269	-0,10173	0,920269

Рис. 3.3. Вплив запасів на товари

Рівняння регресії буде мати вигляд:

$$y = -16705,3 + 0.41x$$

Отже, з рисунка 3.3. бачимо, що коефіцієнт детермінації $R = 0,85$, що свідчить про достатній зв'язок між показниками. Також, розрахуємо коефіцієнт еластичності допомогою MS Excel.

Згідно розрахунків коефіцієнт еластичності становить 3,22, тобто при збільшенні запасів на 1%, товари збільшаться на 3,22%.

Розрахуємо вплив власного капіталу на первісну вартість. Вхідні дані за чотири років:

Таблиця 3.4.

Фінансові показники

Рік	2015	2016	2017	2018
Власний капітал, тис. грн.	2 247 188	2 976 239	2 798 759	2 262 979
Первісна вартість, тис. грн.	227 233	717 586	848 177	239 691

Примітка. Таблиця складена на основі фінансової звітності в період 2015 – 2018 рр.

Результати досліджень:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Вывод ИТОГОВ								
2									
3	<i>Регрессионная статистика</i>								
4	Множественный R	0,935061							
5	R-квадрат	0,87434							
6	Нормированный R	-2							
7	Стандартная ошибок	139666,3							
8	Наблюдения	1							
9									
10	<i>Дисперсионный анализ</i>								
11		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>значимость F</i>			
12	Регрессия	4	2,71E+11	6,79E+10	13,91592	#ЧИСЛО!			
13	Остаток	2	3,9E+10	1,95E+10					
14	Итого	6	3,1E+11						
15									
16	<i>Коэффициенты регрессии - Значения ниже 95% верхние 95% нижние 95% средние 95%</i>								
17	Y-пересечение						3,9E+198	3,9E+198	
18	Переменная X 1						-2E-294	2,2E-294	
19	Переменная X 2						-7E-297	6,6E-297	
20	Переменная X 3	-1569343	561275,3	-2,79603	0,10765	-3984315	845629,8	-3984315	845629,8
21	Переменная X 4	0,807965	0,216589	3,730404	0,064939	-0,12394	1,739874	-0,12394	1,739874

Рис. 3.4. Вплив показника власний капітал на первісну вартість

Рівняння регресії буде мати вигляд:

$$y = -1569343 + 0,81x$$

Отже, з рисунка 3.4. бачимо, що коефіцієнт детермінації $R = 0,87$, що свідчить про достатній зв'язок між показниками. Також, розрахуємо коефіцієнт еластичності допомогою MS Excel.

Згідно розрахунків коефіцієнт еластичності становить $-0,35$, тобто при збільшенні власного капіталу на 1%, первісна вартість зменшиться на 0,35 %.

Для кращого відображення всі результати згрупуємо у таблицю.

Таблиця 3.5.

Результати проведених розрахунків

Вплив показників	Рівняння регресії	Коефіцієнт детермінації	Коефіцієнт еластичності
Основні засоби на нерозподілений прибуток	$y = 935537.1 + 0.18x$	0,72	0,24
Гроші та їх еквіваленти на готівку	$y = 152176.2 + 0.075x$	0,97	0,11
Запаси на товари	$y = -16705.3 + 0.41x$	0,85	3,22
Власний капітал на первісну вартість	$y = -1569343 + 0.81x$	0,87	-0,35

Отже, згідно результатів таблиці 3.5. можемо сказати, що найбільший вплив на ПАТ «Укрпошта» серед проведених розрахунків мають такі показники, як гроші та їх еквіваленти на готівку. Щодо найменшого впливу, то це вплив запасів на товари. Також бачимо, що коефіцієнт еластичності при впливі власного капіталу на первісну вартість становить – 0,35, що в свою чергу означає, що при збільшенні власного капіталу на 1%, первісна вартість зменшиться на 0,35 %.

Спрогнозуємо чистий дохід від реалізації підприємства за допомогою трендового аналізу. Для цього використаємо дані про суму чистого доходу згідно фінансової звітності протягом 2015 – 2018 рр. та розрахуємо прогнозне значення на наступні два роки.

Таблиця 3.6.

Чистий дохід від реалізації ПАТ «Укрпошта» протягом 2015 – 2018 рр., тис. грн.

Рік	2015	2016	2017	2018
Чистий дохід	3 902 454	4 590 576	5 377 253	6 814 368

За допомогою лінії тренду у MS Excel визначимо за яким саме видом апроксимації будемо розраховувати прогнозне значення.

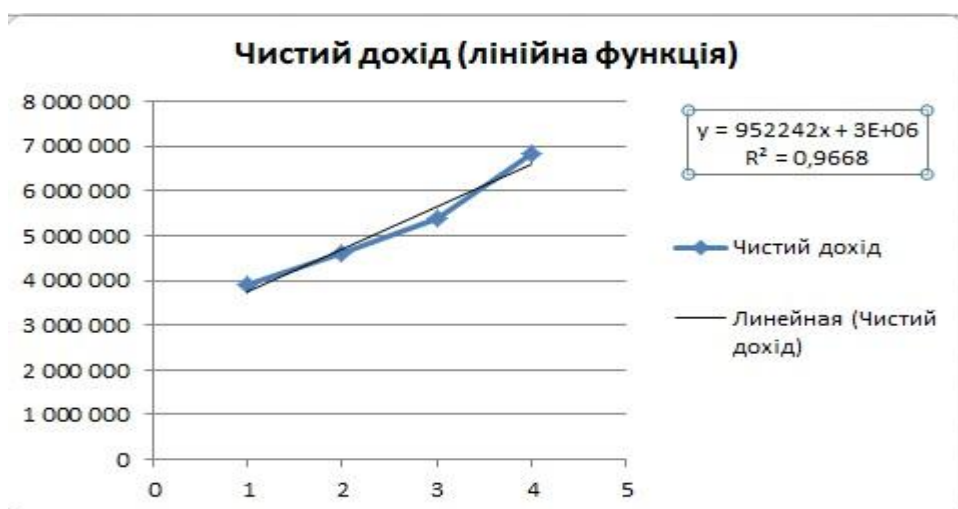

Рис. 3.5. Чистий дохід від реалізації (лінійна функція)

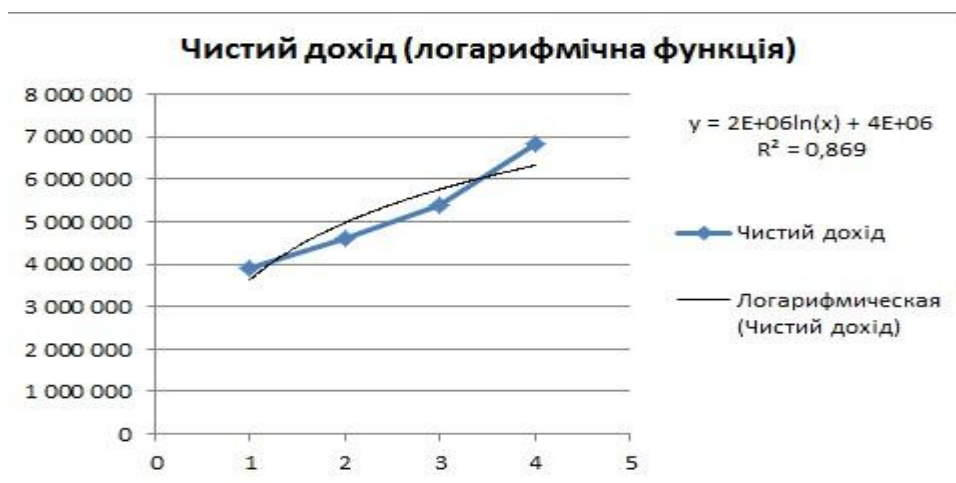

Рис. 3.6. Чистий дохід від реалізації (логарифмічна функція)

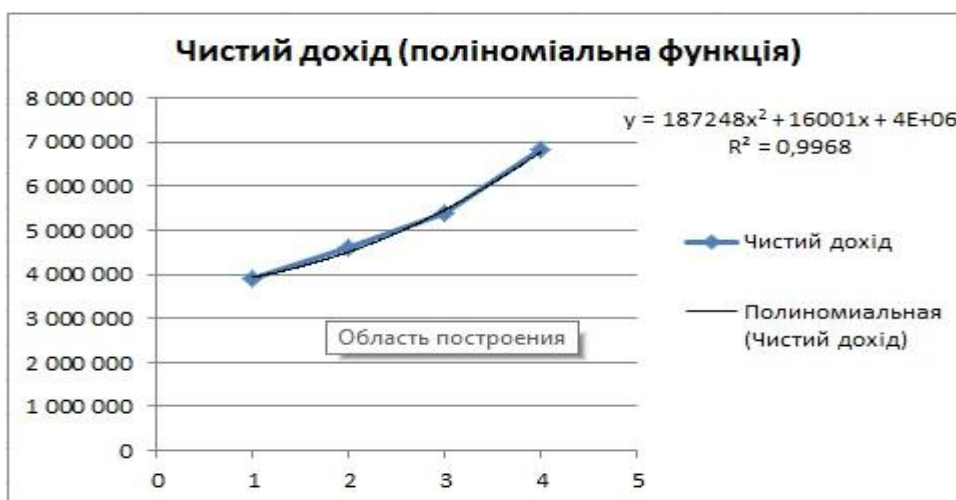

Рис. 3.7. Чистий дохід від реалізації (поліноміальна функція)

Для кращого візуального сприйняття згрупуємо всі результати у таблицю 3.7.

Таблиця 3.7.

Прогнозування чистого доходу за допомогою лінії тренду

Вид апроксимації	Рівняння апроксимації	R^2
Лінійна	$y = 952242x + 3E + 06$	0,9668
Логарифмічна	$y = 2E + 06 \ln(x) + 4E + 06$	0,869
Поліноміальна	$y = 187248x^2 + 16001x + 4E + 06$	0,9968

Для найточнішого прогнозування необхідно обрати той вид апроксимації, в якому значення R^2 найбільш наближене до 1. Враховуючи результати таблиці

3.8. здійснимо прогноз за допомогою поліноміальної функції. Для цього у рівняння тренду замість змінної x підставляється номер періоду.

Таблиця 3.8.

Прогнозне значення чистого доходу на ПАТ «Укрпошта»

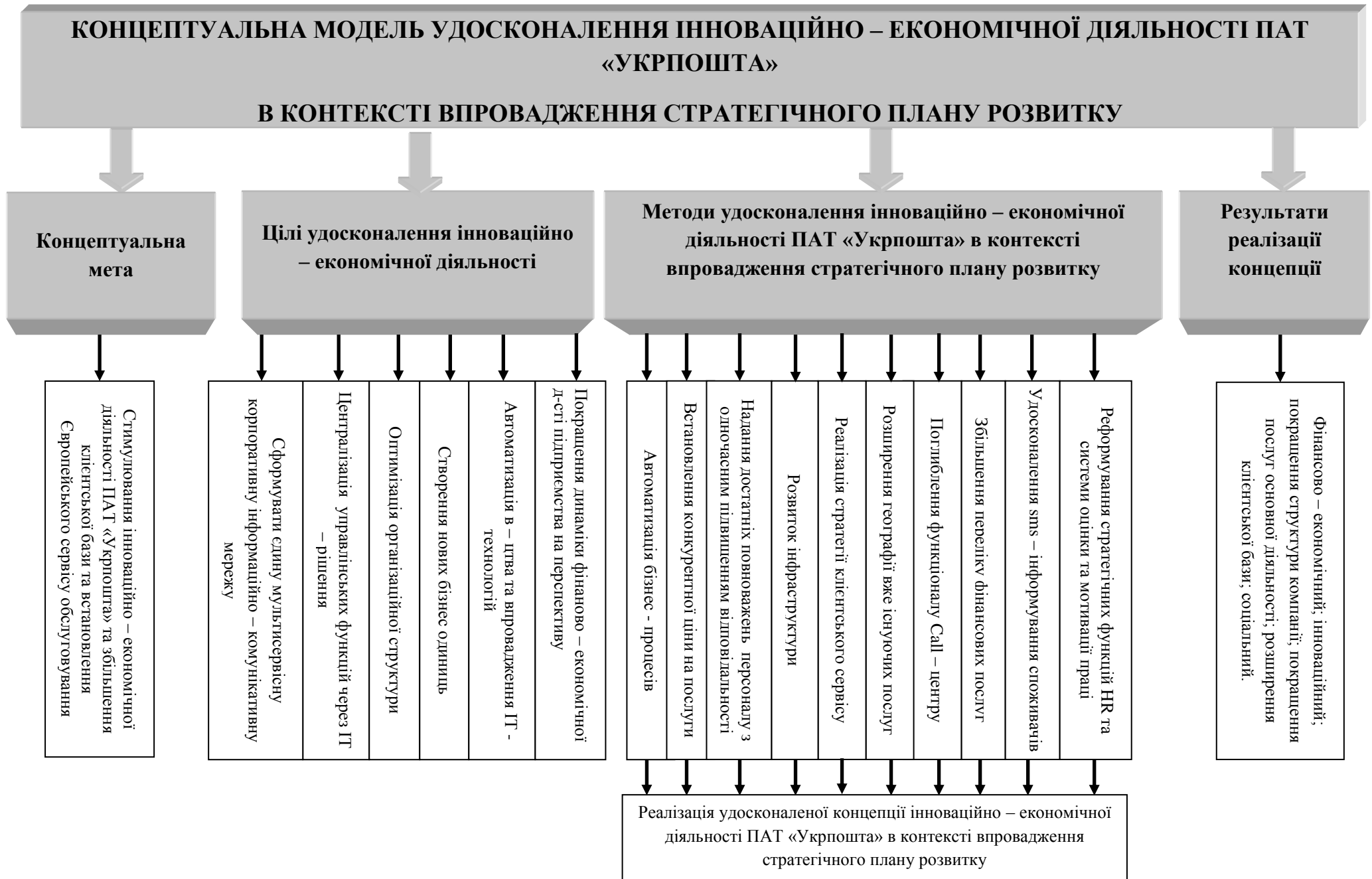
Рік	2019	2020
Чистий дохід	8 761 205	10 836 934

Отже, згідно проведених результатів за допомогою MS Excel, а точніше функції лінія тренду було обрано для порівняння три види апроксимації – лінійна, логарифмічна та поліноміальна. Для того щоб прогноз був доцільним необхідно обрати той вид апроксимації, в якому R_2 буде наближене до 1. Згідно результатів у лінійної функції коефіцієнт детермінації становив 0,9668, а результат поліноміальної функції – 0,9968. Щодо логарифмічної, то $R^2 = 0.869$. Після проведених робіт було визначено, що найбільш точний прогноз можна буде скласти завдяки поліноміальній функції, оскільки лише у ній $R_2 = 0,9968$, що свідчить про сильний взаємозв'язок.

Здійснивши прогноз показника чистий дохід від реалізації товарів та послуг було визначено, що прогнозований дохід у 2019 р. – 8 761 205 тис. грн, а у 2020 р. – 10 836 934 тис. грн..

3.2. Побудова концептуальної моделі фінансово – економічного розвитку підприємства

Підприємство ПАТ «Укрпошта» можна віднести до динамічно – розвинутих підприємств, які однак потребують чіткої концепції розвитку на найближчу перспективу. Тому ми вважаємо за доцільне у своїй магістерській роботі розробити концептуальну модель розвитку ПАТ «Укрпошта» на найближчу перспективу (5 – 7 років). Розроблена нами концептуальна модель розвитку підприємства ПАТ «Укрпошта» з поясненням модулів моделі представлена на рисунку 3.5.

В блоці «Концептуальна мета» бачимо, що основною метою для ПАТ «Укрпошта» є стимулювання інноваційно – економічної діяльності підприємства, збільшення клієнтської бази та встановлення Європейського рівня обслуговування споживачів.

Одним з основних блоків у концепції розвитку підприємства є блок «Цілі удосконалення інноваційно – економічної діяльності». У якому зосереджені такі основні пункти:

1. Централізація управлінських рішень через ІТ – рішення;

Призведе до змін в організаційній структурі ІТ – служби підприємства.

2. Оптимізація організаційної структури, введення системи макрорегіонів;

Забезпечить найбільш оптимальне керування співробітниками та підприємством на макрорівні.

3. Створення нових бізнес – одиниць для швидкого розвитку високодохідних сегментів бізнесу;

Дасть змогу підприємству розширити спектр надання послуг у сфері поштового зв'язку.

4. Автоматизація процесів виробництва та вдосконалення ІТ – технологій;

Значно підвищить ефективність експлуатації ІТ – інфраструктури підприємства, зокрема корпоративної комунікаційної мережі.

5. Покращення динаміки фінансово – економічної діяльності підприємства на перспективу.

Призведе до удосконалення інноваційно – економічної діяльності підприємства.

6. Формування єдиної мультисервісної корпоративної інформаційно – комунікативної мережі

Сприятиме створенню єдиної централізованої інтегрованої платформи управління підприємством та виробничими процесами.

Завдяки даній концепції можливо запровадити систему для макрорегіонів, додатково створити нові відділення та залучити іноземних інвесторів для швидкого розвитку сегментів, що надають найбільший дохід для компанії.

У третьому блоці «Методи удосконалення інноваційно – економічної діяльності ПАТ «Укрпошта» в контексті впровадження стратегічного плану розвитку» описано:

1. Автоматизація бізнес – процесів для спрощення внутрішніх процедур та регламентів;

2. Встановлення конкурентної ціни на товари та послуги;

Збільшить обсяги надання послуг у сфері поштового зв'язку.

3. Надання персоналу додаткових повноважень, але за умови підвищення відповідальності;

Покращить організацію праці на підприємстві.

4. Розвиток інфраструктури;

Дасть змогу відкрити нові відділення у віддалених населених пунктах та збільшить кількість споживачів.

5. Реалізація стратегії клієнтського сервісу;

Забезпечить запуск вдосконаленої системи контролю якістю надання послуг.

6. Розширення географії для послуг «Прискорена пошта»;

Удосконалить організацію пересилання нового виду відправлень «Прискорена пошта».

7. Удосконалення функціонування Call – центру;

Дозволить швидше завершити створення офіційного мобільного додатку ПАТ «Укрпошта», який включатиме функціонал пов'язаний з наданням всього спектру послуг.

8. Удосконалення інформування споживачів за допомогою sms;

Підвищить рівень використання sms – повідомлень для інформування споживачів про надходження поштових відправлень.

9. Реформування стратегічних функцій HR та мотивації праці на підприємстві;

Забезпечить впровадження модуля «HR – управління персоналом», в тому числі розділу «Оплата праці».

Виконання даних методів дозволить підприємству автоматизувати понад 4500 робочих місць; впровадити нові технології, що в свою чергу дасть змогу розробити власний мобільний додаток для швидкого та якісного сервісу для клієнтів; забезпечити підвищення швидкості інформування споживачів про рух поштових відправлень шляхом sms – повідомлень; створити більшу кількість логістичних центрів; підвищити рівень якості обслуговування споживачів шляхом перекваліфікації працівників; побудувати автоматизовані сортувальні центри для прискореного оброблення поштових відправлень; визначити необхідну кількість поштових авто та оновити автопарк підприємства при необхідності;

Для реалізації удосконалення концепції інноваційно – економічної діяльності ПАТ «Укрпошта» в контексті впровадження стратегічного плану розвитку необхідне поетапне виконання методів удосконалення даної

концепції. Впровадження та виконання методів дасть змогу реалізувати дану концепцію на ПАТ «Укрпошта».

Результатом реалізації концепції буде:

- а) фінансово – економічний;
- б) соціальний;
- в) інноваційний;
- г) покращення структури компанії;
- д) покращення послуг основної діяльності;
- е) розширення клієнтської бази.

Висновок до розділу 3

У третьому розділі магістерської роботи описано та використано інструментарій економіко – математичного моделювання. За допомогою функції «Аналіз даних» розроблено регресійну моделі впливу зареєстрованого капіталу на рахунки в банках. Отримано рівняння регресії та встановлено коефіцієнт детермінації $R = 0,72$, що свідчить про помірний зв'язок між показниками. Також розраховано коефіцієнт еластичності, що становить 0,24, тобто при збільшенні зареєстрованого капіталу на 1%, рахунки в банках збільшаться на 0,24 %.

Також було розраховано як гроші та їх еквіваленти впливають на готівку та отримано регресійне рівняння. Коефіцієнт детермінації $R = 0,97$, що свідчить про достатньо сильний зв'язок між показниками. Згідно розрахунків коефіцієнт еластичності становить 0,11 , тобто при збільшенні показника гроші та їх еквіваленти на 1%, готівка збільшиться на 0,11 %.

Результати впливу запасів на товари були наступні: коефіцієнт детермінації $R = 0,85$, що свідчить про достатній зв'язок між показниками, коефіцієнт еластичності становить 3,22 , тобто при збільшенні запасів на 1%, товари збільшиться на 3,22 %.

При розрахунку впливу власного капіталу на первісну вартість було визначено, що коефіцієнт детермінації $R = 0,87$, що свідчить про достатній зв'язок між показниками. Згідно розрахунків коефіцієнт еластичності становить $- 0,35$, тобто при збільшенні власного капіталу на 1%, первісна вартість зменшиться на 0,35 %.

Також за допомогою функції лінія тренду було обрано для порівняння три види апроксимації – лінійна, логарифмічна та поліноміальна. Після проведених робіт було визначено, що найбільш точний прогноз можна буде скласти завдяки поліноміальній функції, оскільки лише у ній $R_2 = 0,9968$, що свідчить про сильний взаємозв'язок.

РОЗДІЛ 4

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА

У розділах магістерської роботи для прогнозування фінансово – економічних процесів, що зосереджені та відбуваються на підприємстві шляхом розробки математичних методів та моделей використовувалась програма MatLab.

Зокрема, MatLab – є однією з високоефективною програмною мовою, що дозволяє точно розрахувати різні види технічних обчислень. Дана програма створена компанією «The MathWorks» та безумовно вважається лідером серед програм, що використовують чисельне обчислення.

Зручний інтерфейс та вбудовані математичні функції дозволяє користувачеві швидше досліджувати необхідні функції та отримувати результати ніж за допомогою використання електронних таблиць.

MatLab надає користувачу можливість обчислити велику кількість функцій, провести аналіз даних, а також програма зосереджує у собі великий сегмент математичних обчислень. Серед яких:

- а) лінійна алгебра та матриці;
- б) многочлени та інтерполяція;
- в) математичний аналіз даних;
- г) обробка даних;
- д) диференційовані рівняння;
- е) розріджені матриці.

Для того, щоб сформулювати економіко – математичну модель прогнозу оцінки показника собівартість реалізованої продукції підприємства здійснимо прогнозу оцінку показника за допомогою ланцюгів Маркова.

На основі вхідних даних, представлених у таблиці 4.1. змодельємо на базі теорії ланцюгів Маркова економічну ситуацію на найближчу перспективу та через скільки років ситуація стабілізується. Розрахунки будемо здійснювати за допомогою програми MatLab.

Таблиця 4.1.

Вхідні дані:

Показник	2015	2016	2017	2018
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	3 619 626	4 106 203	5 198 099	6 276 651

Примітка. Таблиця складена на основі фінансової звітності в період 2015 – 2018 рр.

Побудуємо матрицю собівартості реалізованої продукції в програмі MatLab.

```
>>A = [6276651 5198099 4106203 3619626]
```

```
A =
```

```
6276651    5198099    4106203    361926
```

Знайдемо суму собівартості реалізованої продукції за 4 роки: 15 942 879

Сформуємо вектор сум:

```
>>C = [15942879 15942879 15942879 15942879]
```

```
C =
```

```
15942879    15942879    15942879    15942879
```

Знайдемо ймовірності (частку собівартості реалізованої продукції) кожного року:

```
>>rdivide(A,C)
```


ans =

0.3937 0.3260 0.2576 0.2270

```
>> A=[6276651 5198099 4106203 3619626]
A =
    6276651    5198099    4106203    3619626
>> C=[15942879 15942879 15942879 15942879]
C =
    15942879    15942879    15942879    15942879
>> rdivide(A,C)
ans =
    0.3937    0.3260    0.2576    0.2270
```

Рис. 4.1. Фрагмент розрахунку прогнозування фінансово – економічних процесів реалізований в програмі MatLab

Сформуємо матрицю переходу:

```
>>B = [0.3937 0.3260 0.2576 0.2270; 0.3260 0.2576 0.2270 0.3937; 0.2576 0.2270
0.3937 0.3260; 0.2270 0.3937 0.3260 0.2576]
```

B =

0.3937	0.3260	0.2576	0.2270
0.3260	0.2576	0.2270	0.3937
0.2576	0.2270	0.3937	0.3260
0.2270	0.3937	0.3260	0.2576

```
>> B=[0.3937 0.3260 0.2576 0.2270; 0.3260 0.2576 0.2270 0.3937; 0.2576 0.2270 0.3937 0.3260; 0.2270 0.3937 0.3260 0.2576]
```

B =

0.3937	0.3260	0.2576	0.2270
0.3260	0.2576	0.2270	0.3937
0.2576	0.2270	0.3937	0.3260
0.2270	0.3937	0.3260	0.2576

Рис. 4.2. Фрагмент розрахунку прогнозування фінансово – економічних процесів реалізований в програмі MatLab

Будемо вважати, що початковий момент часу (2015 р.) система буде знаходитись в стані S_0 . Імовірність стану $p_{(0)} = 1$. Запишемо вектор початкових станів $p_{(0)} = (1;0;0;0)$. Тепер спрогнозуємо собівартість реалізованої продукції до того часу поки ситуація не стабілізується.

Значення 2015 рік:

```
>>p = [1 0 0 0]
```

p =

```
1    0    0    0
```

Значення 2016 рік:

```
>>p1 = [p*B]
```

p1 =

```
0.3937    0.3260    0.2576    0.2270
```

Значення 2017 рік:

```
>>p2 = [p1*B]
```

p2 =

```
0.3792    0.3602    0.3508    0.3602
```

```
>> p=[1 0 0 0]
p =
    1    0    0    0
>> p1=[p*B]
p1 =
    0.3937    0.3260    0.2576    0.2270
>> p2=[p1*B]
p2 =
    0.3792    0.3602    0.3508    0.3602
```

Рис. 4.3. Фрагмент розрахунку прогнозування фінансово – економічних процесів реалізований в програмі MatLab

Значення 2018 рік:

```
>>p3 = [p2*B]
```

```
p3 =
```

```
    0.4388    0.4378    0.4350    0.4350
```

Значення 2019 рік:

```
>>p4 = [p3*B]
```

```
p4 =
```

```
    0.5263    0.5258    0.5255    0.5258
```

Значення 2020 рік:

```
>>p5 = [p4*B]
```

```
p5 =
```

```
    0.6334    0.6333    0.6333    0.6333
```

```
>> p3=[p2*B]
```

```
p3 =
```

```
    0.4388    0.4378    0.4350    0.4350
```

```
>> p4=[p3*B]
```

```
p4 =
```

```
    0.5263    0.5258    0.5255    0.5258
```

```
>> p5=[p4*B]
```

```
p5 =
```

```
    0.6334    0.6333    0.6333    0.6333
```

Рис. 4.4. Фрагмент розрахунку прогнозування фінансово – економічних процесів реалізований в програмі MatLab

Значення 2021 рік:

```
>>p6 = [p5*B]
```

```
p6 =
```

```
    0.7627    0.7627    0.7627    0.7627
```

```
>>p7 = [p6*B]
```

```
p7 =
```

```
    0.9185    0.9185    0.9185    0.9185
```

```
>> p6=[p5*B]
p6 =
    0.7627    0.7627    0.7627    0.7627
>> p7=[p6*B]
p7 =
    0.9185    0.9185    0.9185    0.9185
```

Рис. 4.5. Фрагмент розрахунку прогнозування фінансово – економічних процесів реалізований в програмі MatLab

Отже, собівартість реалізованої продукції стабілізується у 2021 році, тобто на шостому кроці.

Таблиця 4.2.

Результати прогнозування фінансово – економічного процесу

	P ₁	P ₂	P ₃	P ₄
K = 1	0.3937	0.3260	0.2576	0.2270
K = 2	0.3792	0.3602	0.3508	0.3602
K = 3	0.4388	0.4378	0.4350	0.4350
K = 4	0.5263	0.5258	0.5255	0.5258
K = 5	0.6334	0.6333	0.6333	0.6333
K = 6	0.7627	0.7627	0.7627	0.7627
K = 7	0.9185	0.9185	0.9185	0.9185

Для розрахунків аналізу фінансових показників та показників фінансово – економічної ефективності ПАТ «Укрпошта» застосовувалась програма MS Excel.

	A	B	C	D	E	F
1	Показник	2 015р.	2 016р.	2 017р.	2 018р.	Середнє значення
2	Основні засоби, тис.грн.	1 822 675	3 160 759	3 160 356	3 426 853	
3	Нерозподілений прибуток, тис. грн.	273 252	1 711 680	1 534 200	998 420	1 129 388
4						
5	Основні засоби	a0	-911890			
6		a1	0,7			
7						
8	Коефіцієнт еластичності	-6,5165				

Рис. 4.6. Фрагмент вхідних даних та розрахунку коефіцієнта еластичності реалізований в програмі MS Excel

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	ВЫВОД ИТОГОВ								
2									
3	<i>Регрессионная статистика</i>								
4	Множественный R	0,790841607							
5	R-квадрат	0,625430448							
6	Нормированный R-квадрат	-1,666666667							
7	Стандартная ошибка	395540,747							
8	Наблюдения	1							
9									
10	<i>Дисперсионный анализ</i>								
11		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>значимость F</i>			
12	Регрессия	5	8E+11	1,6E+11	5,0092	#####			
13	Остаток	3	5E+11	1,6E+11					
14	Итого	8	1E+12						
15									
16		<i>Коэффициенты</i>	<i>t-статистика</i>	<i>Значения</i>	<i>95% доверительные границы</i>	<i>9% доверительные границы</i>	<i>95,0% доверительные границы</i>	<i>95,0%</i>	
17	У-пересечение							5,264E+222	5,264E+222
18	Переменная X 1							1,751E+190	1,751E+190
19	Переменная X 2							-1,68E+223	1,675E+223
20	Переменная X 3							-5,57E+190	5,574E+190
21	Переменная X 4	-911890,3961	929045	-0,9815	0,3987	-4E+06	2E+06	-3868526,1	2044745,26
22	Переменная X 5	0,705675007	0,3153	2,23812	0,1112	-0,2977	1,7091	-0,2977431	1,70909308

Рис. 4.7. Фрагмент розрахунку регресії за допомогою функції «Аналіз даних» реалізований в програмі MS Excel

	A	B	C	D	E	F
1	Показник	2 015р.	2 016р.	2 017р.	2 018р.	Середнє значення
2	Зареєстрований капітал, тис.грн.	359 255	1 264 559	6 518 597	6 518 597	
3	Рахунки в банках, тис. грн.	912 926	1 276 270	2 608 012	1 677 825	1 618 758
4						
5	Основні засоби	a0	935537,1			
6		a1	0,18			
7						
8	Коефіцієнт еластичності	0,237487				

Рис. 4.8. Фрагмент вхідних даних та розрахунку коефіцієнта еластичності реалізований в програмі MS Excel

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	ВЫВОД ИТОГОВ								
2									
3	<i>Регрессионная статистика</i>								
4	Множественный R	0,84688							
5	R-квадрат	0,717206							
6	Нормированный R-кв	-2							
7	Стандартная ошибка	475286,7							
8	Наблюдения	1							
9									
10	<i>Дисперсионный анализ</i>								
11		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>ачимость F</i>			
12	Регрессия	4	1,15E+12	2,86E+11	5,072276	#ЧИСЛО!			
13	Остаток	2	4,52E+11	2,26E+11					
14	Итого	6	1,6E+12						
15									
16	<i>Коэффициент корреляции - Значения ниже 95% верхние 95% нижние 95, Средние 95,0</i>								
17	Y-пересечение						9,3E-296	9,3E-296	
18	Переменная X 1						1E+199	1E+199	
19	Переменная X 2						2,1E+202	2,1E+202	
20	Переменная X 3	935537,1	385360	2,427696	0,13592	-722533	2593607	-722533	2593607
21	Переменная X 4	0,186405	0,082767	2,252171	0,15312	-0,16971	0,542522	-0,16971	0,542522

Рис. 4.9. Фрагмент розрахунку регресії за допомогою функції «Аналіз даних» реалізований в програмі MS Excel

	A	B	C	D	E	F
1	Показник	2 015р.	2 016р.	2 017р.	2 018р.	Середнє значення
2	Гроші та їх еквіваленти, тис.грн.	1 129 127	1 559 413	2 982 647	146 931	
3	Готівка, тис. грн.	216 187	283 143	374 635	169 106	260 768
4						
5	Основні засоби	a0	152176,2			
6		a1	0,075			
7						
8	Коефіцієнт еластичності	0,113883				

Рис. 4.10. Фрагмент вхідних даних та розрахунку коефіцієнта еластичності реалізований в програмі MS Excel

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	ВЫВОД ИТОГОВ								
2									
3	<i>регрессионная статистика</i>								
4	Множественный	0,986098							
5	R-квадрат	0,972389							
6	Нормированный	-2							
7	Стандартная ош	18147,86							
8	Наблюдения	1							
9									
10	Дисперсионный анализ								
11		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимость F</i>			
12	Регрессия	4	2,32E+10	5,8E+09	70,43385	#ЧИСЛО!			
13	Остаток	2	6,59E+08	3,29E+08					
14	Итого	6	2,39E+10						
15									
16	<i>Коэффициент корреляции</i> - <i>Значение</i> <i>Нижние 95%</i> <i>верхние 95%</i> <i>жние 95%</i> <i>Срхние 95%</i>								
17	Y-пересечение							-1E-287	1,3E-287
18	Переменная X 1							-4E+199	4,4E+199
19	Переменная X 2							-7E-297	6,6E-297
20	Переменная X 3	152176,2	15803,71	9,629145	0,010614	84178,3584	220174,1	84178,36	220174,1
21	Переменная X 4	0,074657	0,008896	8,392488	0,013902	0,03638215	0,112933	0,036382	0,112933

Рис. 4.11. Фрагмент розрахунку регресії за допомогою функції «Аналіз даних» реалізований в програмі MS Excel

	A	B	C	D	E	F
1	Показник	2 015р.	2 016р.	2 017р.	2 018р.	Середнє значення
2	Запаси, тис.грн.	130 624	138 093	235 736	235 837	
3	Товари, тис. грн.	38 248	38 193	91 799	67 918	59 040
4						
5	Основні засоби	a0	-16705,3			
6		a1	0,41			
7						
8	Коефіцієнт еластичності	3,227108				

Рис. 4.12. Фрагмент вхідних даних та розрахунку коефіцієнта еластичності реалізований в програмі MS Excel

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	ВЫВОД ИТОГОВ								
2									
3	<i>регрессионная статистика</i>								
4	Множественный	0,925128							
5	R-квадрат	0,855862							
6	Нормированный	-2							
7	Стандартная	12062,27							
8	Наблюдения	1							
9									
10	Дисперсионный анализ								
11		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>ачимость F</i>			
12	Регрессия	4	1,73E+09	4,32E+08	11,87558	#ЧИСЛО!			
13	Остаток	2	2,91E+08	1,45E+08					
14	Итого	6	2,02E+09						
15									
16	<i>Коэффициент корреляции</i> - <i>Значение</i> <i>нижние 95%</i> <i>верхние 95%</i> <i>жние 95%</i> <i>Срхние 95%</i>								
17	Y-пересечение							2,3E-287	2,3E-287
18	Переменная X 1							1,4E-306	1,4E-306
19	Переменная X 2							1,4E-306	1,4E-306
20	Переменная	-16705,3	22792,31	-0,73293	0,539862	-114773	81362,13	-114773	81362,13
21	Переменная	0,409271	0,118764	3,446097	0,074872	-0,10173	0,920269	-0,10173	0,920269

Рис. 4.13. Фрагмент розрахунку регресії за допомогою функції «Аналіз даних» реалізований в програмі MS Excel

	A	B	C	D	E	F
1	Показник	2 015р.	2 016р.	2 017р.	2 018р.	Середнє значення
2	Власний капітал, тис.грн.	2 247 188	2 976 239	2 798 759	2 262 979	
3	Первісна вартість, тис. грн.	227 233	717 586	848 177	239 691	508 172
4						
5	Основні засоби	a0	-1569343			
6		a1	0,81			
7						
8	Коефіцієнт еластичності	-0,35554				

Рис. 4.14. Фрагмент вхідних даних та розрахунку коефіцієнта еластичності реалізований в програмі MS Excel

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	ВЫВОД ИТОГОВ								
2									
3	<i>Регрессионная статистика</i>								
4	Множественный R	0,935061							
5	R-квадрат	0,87434							
6	Нормированный R	-2							
7	Стандартная ошиб	139666,3							
8	Наблюдения	1							
9									
10	<i>Дисперсионный анализ</i>								
11		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>значимость F</i>			
12	Регрессия	4	2,71E+11	6,79E+10	13,91592	#ЧИСЛО!			
13	Остаток	2	3,9E+10	1,95E+10					
14	Итого	6	3,1E+11						
15									
16	<i>Коэффициенты регрессии</i>								
17	Y-пересечение						3,9E+198	3,9E+198	
18	Переменная X 1						-2E-294	2,2E-294	
19	Переменная X 2						-7E-297	6,6E-297	
20	Переменная X 3	-1569343	561275,3	-2,79603	0,10765	-3984315	845629,8	-3984315	845629,8
21	Переменная X 4	0,807965	0,216589	3,730404	0,064939	-0,12394	1,739874	-0,12394	1,739874

Рис. 4.15. Фрагмент розрахунку регресії за допомогою функції «Аналіз даних» реалізований в програмі MS Excel

Висновок до розділу 4

У четвертому розділі магістерської роботи було змодельовано на базі теорії ланцюгів Маркова економічну ситуацію на найближчу перспективу та через скільки років ситуація стабілізується.

Всі етапи прогнозування було здійснено за допомогою програми MatLab покроково:

- а) побудовано матрицю собівартості реалізованої продукції в програмі MatLab;
- б) знайдено суму собівартості реалізованої продукції за 4 роки;
- в) сформовано вектор сум;
- г) знайдено ймовірності (частку собівартості реалізованої продукції) кожного року;
- д) сформовано матрицю переходу;
- е) записано вектор початкових станів $p_{(0)} = (1;0;0;0)$;
- ж) спрогнозовано собівартість реалізованої продукції до того часу поки ситуація не стабілізується.

Враховуючи результати прогнозування було виявлено, те що собівартість реалізованої продукції стабілізується у 2021 році, тобто на шостому кроці.

Також, було зображено фрагменти розрахунку регресії за допомогою функції «Аналіз даних», що були реалізовані у програмі MS Excel та фрагменти вхідних даних та розрахунку коефіцієнта еластичності реалізованих в програмі MS Excel

Крім цього, було зображено безпосередньо фрагменти розрахунку прогнозування фінансово – економічних процесів реалізований в програмі MatLab.

РОЗДІЛ 5

ОБГРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Проаналізувавши сильні та слабкі сторони ПАТ «Укрпошта» є доцільним провести кардинальні зміни, що стосуються насамперед автоматизації робочих місць та виробничих процесів, а також розвиток та вдосконалення інноваційної діяльності в сфері ІТ – технологій.

Серед яких основними напрямками будуть:

- а) створення єдиної централізованої інтегрованої платформи, що дасть змогу керувати підприємством та виробничими процесами;
- б) можливість додатково опрацювати сайт підприємства з залученням технічних можливостей CRM – систем;
- в) створення мобільного додатку для з простим керуючим інтерфейсом;
- г) впровадження нового сучасного програмного забезпечення;
- д) автоматизація у сферах бухгалтерського, податкового, звітного обліку підприємства;
- е) автоматизація процесів, що напряму пов'язані з бізнес – аналітикою;
- ж) впровадження системи електронного документообігу між філіями;
- з) створення служби ІТ – підтримки у разі виникнення неполадок;
- и) перекваліфікація ІТ – персоналу.

Такі кроки дадуть змогу ПАТ «Укрпошта» удосконалити інноваційно – економічну діяльність, що в свою чергу прикличе потенційних іноземних інвесторів та збільшить обсяги реалізованих товарів та послуг.

Для того, щоб проект, що буде запропонований був доцільним та прибутковим необхідно зрозуміти, які етапи є обов'язковими для оцінювання ефективності інноваційного проекту.

Отже, загальна схема оцінювання ефективності поділяється на 3 основні етапи:

- а) експертне оцінювання значимості проекту;
- б) розрахунок показників інноваційного проекту;
- в) оцінювання ефективності даного проекту.

Для впровадження ІТ – технологій можна запропонувати замінити минуле програмне забезпечення новим більш ефективним. Для цього пропонуємо встановити програму 1С: Підприємство 8. Бухгалтерія для України. Встановлення даного інформаційного забезпечення дасть змогу:

- а) автоматизувати бухгалтерський облік, звітність та податковий облік;
- б) автоматизувати облік витрат, доходів та аналіз прибутковості;
- в) автоматизувати облік збуту та реалізації;
- г) автоматизувати облік руху торгово – матеріальних цінностей та управління складською логістикою;
- д) автоматизувати управління закупівельною діяльністю;
- е) автоматизувати облік та управління персоналу підприємства;
- ж) автоматизувати облік введення інформаційної структури, штатного розпису, відпрацьованого часу та формування звітності.

Опишемо необхідні витрати для впровадження даного інвестиційного проекту на 1 відділення та подамо їх у таблиці 5.1.

Таблиця 5.1.

Вхідні дані:

Назва витрат	Сума, грн
Встановлення нового ПЗ	5 000
Внесення бази даних	5 000
Тестування системи	3 500
Навчання працівників	6 500

Отже, бачимо що грошовий потік з розрахунку на одне відділення ПАТ «Укрпошта» становитиме 20 000 грн.

Розрахуємо NPV (чиста теперішня вартість) та Pi (індекс прибутковості) для доцільності впровадження даного проекту.

Таблиця 5.2.

Вхідні дані:

Період	Грошовий потік
0	-20 000
1	25 000
2	27 000
3	39 500
4	36 500

Ставка дисконту становить – 15 % протягом всіх періодів.

Розрахуємо NPV за допомогою формули:

$$NPV = \sum_{t=1}^T \frac{C_{nt}}{(1+r)^t} - \sum_{t=1}^T \frac{C_{bt}}{(1+r)^t} \quad (5.1.)$$

Розрахуємо NPV для кожного періоду:

$$NPV_0 = -\frac{20\,000}{(1+0.15)^1} = -17\,391,3 \text{ грн.}$$

$$NPV_1 = \frac{25\,000}{(1+0.15)^2} = 18\,903,6 \text{ грн.}$$

$$NPV_2 = \frac{27\,000}{(1 + 0.15)^3} = 17\,752,9 \text{ грн.}$$

$$NPV_3 = \frac{39\,500}{(1 + 0.15)^4} = 22\,584,2 \text{ грн.}$$

$$NPV_4 = \frac{36\,500}{(1 + 0.15)^5} = 18\,146,9 \text{ грн.}$$

Звідси, знайдемо NPV за допомогою формули:

$$NPV = NPV1 + NPV2 + NPV3 + NPV4 - NPV0 \quad (5.2.)$$

Отже, $NPV = 18\,903,6 + 17\,752,9 + 22\,584,2 + 18\,146,9 - 17\,391,3 = 59\,996,3$ грн.

Оскільки значення показника додатне, значить проект доцільно впроваджувати.

Знайдемо P_i (індекс прибутковості) за допомогою формули:

$$P_i = \frac{NPV1 + NPV2 + NPV3 + NPV4}{NPV0} \quad (5.3.)$$

$$\text{Звідси, } P_i = \frac{18\,903,6 + 17\,752,9 + 22\,584,2 + 18\,146,9}{17\,391,3} = 4,4$$

Отже, індекс прибутковості становить 4,4.

Розрахуємо термін окупності проекту враховуючи попередні розрахунки за допомогою MS Excel, а саме побудови діаграми терміну окупності.

Рис. 5.1. Термін окупності проекту реалізований за допомогою програми MS Excel

Отже, згідно рисунка 5.1. дійдемо до висновку, що термін окупності проекту становитиме 1,6 року.

Висновок до розділу 5

В даному розділі було проаналізовано обґрунтування економічної ефективності інвестиційного проекту на ПАТ «Укрпошта». Визначено, що для аналізу ефективності проекту основними показниками є розрахунок NPV (чиста теперішня вартість), P_i (індекс прибутковості) та термін окупності.

Для впровадження ІТ – технологій доцільно замінити минуле програмне забезпечення новим більш ефективним. Було запропоновано встановити інформаційне забезпечення 1С: Підприємство 8. Бухгалтерія для України, що надасть змогу ПАТ «Укрпошта» :

1. Автоматизувати бухгалтерський облік, звітність та податковий облік;
2. Автоматизувати облік витрат, доходів та аналіз прибутковості;
3. Автоматизувати облік збуту та реалізації;

4. Автоматизувати облік руху торгово – матеріальних цінностей та управління складською логістикою;
5. Автоматизувати управління закупівельною діяльністю;
6. Автоматизувати облік та управління персоналу підприємства;

Згідно результатів, інвестиційний проект згідно представлених вхідних параметрів можливий до впровадження за розрахованими критеріальними показниками.

Оскільки, $NPV=18\ 903,6+17\ 752,9+22\ 584,2+18\ 146,9-17\ 391,3=59\ 996,3$ грн., тоді чиста теперішня вартість є прибутковою, отже ІІ є прибутковим. Те, що інвестиційний проект є прибутковим показує також індекс прибутковості, що дорівнює 4,4, що в свою чергу вказує на те, що прибутки перевищують видатки в 4,4 рази.

Також було розраховано термін окупності проекту за допомогою MS Excel, а саме побудови діаграми. Звідси, отримано термін окупності, що дорівнює 1,6 роки, що є досить вигідно і прибутково для інвестиційного проекту.

РОЗДІЛ 6

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

6.1. Структура цивільного захисту на ПАТ «Укрпошта»

Цивільний захист населення - система організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів, які здійснюються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підпорядкованими їм силами і засобами, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, добровільними рятувальними формуваннями, що забезпечують виконання цих заходів з метою запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій, що загрожують життю і здоров'ю людей, завдають матеріальних збитків у мирний час і в особливий період.

Згідно з законодавством в сфері ЦЗ керівництво підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і підпорядкування планують і здійснюють необхідні заходи для захисту своїх працівників, об'єктів господарювання та довкілля від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, розробляють плани локалізації і ліквідації аварій (катастроф), створюють матеріальні резерви для попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, забезпечують своєчасне оповіщення своїх працівників про загрозу виникнення або про виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру, організують здійснення заходів з евакуації.

За таких умов основний тягар щодо запобігання, реагування, локалізації, ліквідації НС та їх наслідків на об'єктовому рівні лягає на органи управління і сили об'єктової ланки, а ефективність їх діяльності залежить від чітко визначених положень нормативно-правової бази в сфері ЦЗ.

Організацію діяльності органів управління ЦЗ здійснюють безпосередньо керівники об'єктової ланки єдиної державної системи цивільного захисту – керівники ЦЗ підприємств, установ та організацій та інших категорії керівних кадрів і фахівців, переважна більшість яких не має професійної підготовки, відповідних знань та досвіду у сфері ЦЗ.

Кодекс цивільного захисту України регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, та визначає повноваження органів державної влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності. Цивільний захист в Україні організовується на всіх підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форм власності і підпорядкування. Об'єктовий рівень територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ є одним з найважливіших елементів протидії НС техногенного та природного характеру.

Відповідно до ст. 55 Господарського кодексу України, суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Суб'єктами господарювання є:

а) господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до цього Кодексу, а також інші юридичні особи, які

здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;

б) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

в) суб'єкти господарювання (СГ) залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва.

Процес організації цивільного захисту (ЦЗ) на суб'єкті господарювання передбачає вирішення комплексу послідовних завдань:

а) усвідомлення керівником завдань щодо організації ЦЗ (знання правових основ ЦЗ (ст.3 КЦЗУ), керівних документів, вимог ДСНС) ;

б) вивчення дійсного стану справ з питань цивільного захисту на СГ. Оцінка рівня імовірного ризику надзвичайної ситуації на СГ;

в) прийняття рішення на організацію цивільного захисту.

г) визначення та постановка завдань підлеглим по реалізації прийнятого рішення на організацію ЦЗ на СГ;

д) організація розробки організаційних, плануючих, навчальних, методичних, інформаційних документів та матеріалів з питань ЦЗ на СГ;

е) організація підготовки органів управління, навчання працівників СГ діям у надзвичайних ситуаціях;

ж) контроль, аналіз, корекція рішення та планів щодо організації цивільного захисту на СГ, забезпеченості засобами захисту, удосконалення навчально-матеріальної бази (НМБ) ЦЗ.

з) створення структури ЦЗ на СГ (системи управління, зв'язку, оповіщення, сил та засобів ЦЗ).

Таким чином начальник відділу мобілізаційної підготовки, надзвичайних ситуацій та цивільного захисту ПАТ «Укрпошта» повинен виконувати такі основні завдання:

а) організація виконання заходів у сфері цивільного захисту на об'єктах суб'єкта господарювання, спрямованих на захист працівників, майна і територій від надзвичайних ситуацій, зменшення ризику їх виникнення та забезпечення сталого функціонування суб'єкта господарювання в умовах надзвичайної ситуації і в особливий період;

б) забезпечення виконання завдань, створених суб'єктом господарювання, органами управління і силами цивільного захисту та підтримання їх готовності до дій за призначенням;

в) забезпечення виконання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки на підприємстві.

Згідно з законодавством в сфері ЦЗ керівництво підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і підпорядкування планують і здійснюють необхідні заходи для захисту своїх працівників, об'єктів господарювання та довкілля від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, розробляють плани локалізації і ліквідації аварій (катастроф), створюють матеріальні резерви для попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, забезпечують своєчасне оповіщення своїх працівників про загрозу виникнення або про виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру, організують здійснення заходів з евакуації. За таких умов основний тягар щодо запобігання, реагування, локалізації, ліквідації НС та їх наслідків на об'єктовому рівні лягає на органи управління і сили об'єктової ланки, а ефективність їх діяльності залежить від чітко визначених положень нормативно-правової бази в сфері ЦЗ.

Організацію діяльності органів управління ЦЗ здійснюють безпосередньо керівники об'єктової ланки єдиної державної системи цивільного захисту –

керівники ЦЗ підприємств, установ та організацій та інших категорії керівних кадрів і фахівців, переважна більшість яких не має професійної підготовки, відповідних знань та досвіду у сфері ЦЗ.

Отже, на підприємствах, в установах та організаціях, з метою завчасної підготовки працюючого персоналу до захисту від НС, зниження втрат від дії їх негативних наслідків, створення умов для підвищення стійкості роботи об'єктів, своєчасного проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, організовується цивільний захист (ЦЗ).

6.2. Охорона праці на ПАТ «Укрпошта»

Метою управління охороною праці є забезпечення безпеки, збереження здоров'я та працездатності людини в процесі праці. Ця мета досягається виконанням відповідних функцій управління, тобто комплексом взаємопов'язаних видів, що здійснюються суб'єктом управління цілеспрямовано на об'єкт управління.

Об'єктом управління в системі управління охороною праці є діяльність функціональних служб і структурних підрозділів конкретних керівників та інженерно – технічних робітників підприємств із метою забезпечення безпечних, нешкідливих та сприятливих умов праці на робочих місцях, виробничих ланках, у цехах і на підприємстві в цілому.

Згідно зі ст. 15 Закону «Про охорону праці» така служба обов'язково повинна бути створена на підприємстві з кількістю працюючих 50 і більше осіб у відповідності з Типовим положенням про службу охорони праці. Також має бути розроблено Положення про службу охорони праці цього підприємства, визначено структуру такої служби, її чисельність, основні завдання, функції та права її працівників.

На підприємствах з кількістю працівників менше 50 чоловік функції служби охорони праці можуть виконувати в порядку сумісництва (суміщення) особи, які мають відповідну підготовку. А на підприємствах з кількістю

працівників менше 20 для виконання функцій служби охорони праці можуть на договірних засадах залучатися сторонні фахівці, які мають не менше трьох років виробничого стажу і пройшли навчання з охорони праці.

Мета впровадження системи управління охороною праці (УОП) — це всебічне сприяння виконанню вимог, які повністю ліквідують, нейтралізують або знижують до допустимих норм вплив на працюючих небезпечних та шкідливих факторів виробничого середовища, забезпечують усунення джерел небезпеки, ізолювання від них персоналу, використання засобів, що усувають небезпечні ситуації та підвищують технічну безпеку, створюють надійні санітарно-гігієнічні та ергономічні умови. УОП передбачає встановлення конкретних кількісних показників діяльності виробничих підрозділів, підтримування котрих в заданих межах забезпечує досягнення основної мети щодо організації безпечних та нешкідливих умов праці.

Перед початком роботи нового працівника роботодавець згідно зі ст. 29 КЗпП зобов'язаний проінформувати його під розписку про умови праці, наявні на його робочому місці. У тому числі, про всі небезпечні чи шкідливі виробничі фактори, які ще не усунуто, та про можливі наслідки їх впливу на здоров'я працівника, а також про можливі пільги та компенсації за роботу в таких умовах.

Крім того, при прийнятті на роботу всі працівники повинні за рахунок роботодавця пройти вступний інструктаж, навчання, перевірку знань, первинний інструктаж на робочому місці, стажування і набуття навичок безпечних методів праці. Тільки після цього працівники допускаються до самостійної роботи.

Вступний інструктаж проводить спеціаліст з охорони праці, а первинний – безпосередній керівник працівника. Надалі з працівниками повинні проводитися повторні інструктажі (раз на квартал при виконанні робіт підвищеної небезпеки або раз на півріччя), решту позапланові (при зміні правил охорони праці, зміни в обладнанні або при порушенні працівником правил охорони праці) та цільові інструктажі (зокрема, при разових роботах, не

пов'язаних зі спеціальністю). Інформація про проведення інструктажів має вноситися до відповідного журналу, завірені підписом як того, кого інструктували, так і того, хто інструктував.

Власник зобов'язаний створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до вимог нормативних актів, а також забезпечити дотримання прав працівників, гарантованих законодавством про охорону праці.

З цією метою власник забезпечує функціонування системи управління охороною праці, для чого:

- створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їх обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій;

- розробляє за участю профспілок і реалізує комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів з охорони праці, впроваджує професійні технології, досягнення науки і техніки, засоби механізації та автоматизації виробництва, вимоги ергономіки, позитивний досвід з охорони праці, тощо;

- забезпечує усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань і виконання профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розслідування цих причин;

- організовує проведення лабораторних досліджень умов праці, атестації робочих місць на відповідність нормативним актам про охорону праці в порядку і строки, що встановлюються законодавством;

- розробляє і затверджує положення, інструкції, інші нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства та встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників на території підприємства, у виробничих приміщеннях, на будівельних майданчиках, робочих місцях відповідно до державних міжгалузевих та галузевих нормативних актів про охорону праці, забезпечує безкоштовно працівників нормативними актами про охорону праці;

- здійснює постійний контроль за дотриманням працівниками технологічних процесів, правил поведження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, використанням засобів колективного та індивідуального захисту, виконанням робіт відповідно до вимог щодо охорони праці;
- організовує пропаганду безпечних методів праці та співробітництво з працівниками в галузі, охорони праці.

Служба охорони праці на ПАТ «Укрпошта» здійснює координацію роботи з охорони праці за такими напрямками:

- а) впровадження державної політики з охорони праці в дирекції;
- б) розробка й удосконалення системи управління охороною праці в дирекції;
- в) розробка комплексних, перспективних і поточних заходів, спрямованих на приведення умов праці до нормативних вимог, підвищення безпеки технологічних процесів, устаткування, будівель і споруд;
- г) підготовка наказів, організація відповідних нарад, присвячених реалізації заходів і єдиних управлінських рішень із проблемних і поточних питань;
- д) розробка методичних і нормативних документів, чинних у рамках дирекції;
- е) безперервне навчання робітників і посадових осіб із питань охорони праці;

6.3. Шляхи вдосконалення охорони праці на ПАТ «Укрпошта»

Вдосконалення охорони праці на підприємстві забезпечить не тільки покращення умов та задовільний стан здоров'я працівників, а й дасть змогу збільшити господарсько – економічну діяльність підприємства. Одним із головних завдань економічного обґрунтування заходів щодо покращення умов і

охорони праці є визначення витрат на реалізацію заходів, що включають капітальні вкладення і експлуатаційні витрати.

Навчання робітника з питань безпеки праці після допуску до самостійної роботи передбачене системою повторних інструктажів, які проводяться в обсязі інструкцій з охорони праці за професією і видами робіт у терміни, визначені Положенням:

- на роботах з підвищеною небезпекою – не рідше одного разу на 3 місяці;
- для працівників масових професій – не рідше одного разу на 6 місяців.

Ці терміни цілком забезпечують підтримку знань і умінь робітників на належному рівні, а також вироблення навичок щодо безпечного виконання робіт. В Положенні про навчання працівників Пат «Укрпошта» цю норму збережено для виконання, оскільки відповідні заходи, безперечно, корисні для робітників щодо поглиблення їхніх теоретичних знань й удосконалення умінь з безпеки праці.

Для того, щоб визначити шляхи вдосконалення необхідно виявити недоліки пов'язані з охороною праці на підприємстві.

Недоліки виявлені на ПАТ «Укрпошта» пов'язані з охороною праці:

- а) недостатнє фінансування заходів з охорони праці;
- б) відсутнє економічне стимулювання фахівців з охорони праці;
- в) недостатня кількість фахівців з охорони праці, що не дає змогу провести повноцінне та якісне навчання на підприємстві;
- г) перенасичені інформацією інструкції з охорони праці, яку має знати та використовувати в роботі працівник;
- д) формальне проведення інструктажів з питань охорони праці;
- е) під час проведення дистанційного навчання з охорони праці не розроблено та не використовуються авторські лекції з елементами візуалізації;

- ж) відсутня оцінка фактичного рівня підготовки персоналу по закінченні навчання (або під час розслідування інцидентів);
- з) не розроблені критерії кваліфікації охорони праці, що встановлені до конкретних професій та посад.

Рекомендації щодо вдосконалення системи охорони праці на ПАТ «Укрпошта»:

- при розробці комплексних заходів збільшити фінансування питань з охорони праці;
- переглянути та при можливості збільшити заробітну плату фахівців з охорони праці з метою комплектування служб охорони праці якісним та інтелектуальним кадровим складом, здатним забезпечувати ефективне навчання з охорони праці;
- забезпечити економічне стимулювання за роботу з охорони праці всіх працівників;
- забезпечити при формуванні штатного розпису достатньої кількості фахівців з охорони праці для здійснення повноцінного та якісного охоронного навчання у товаристві;
- надати можливість фахівцеві з охорони праці під час проведення вступного інструктажу самостійно визначати обсяг необхідної інформації для ознайомлення новоприйнятих працівників з програмою вступного інструктажу, умовно поділяючи слухачів на відповідні вікові категорії, враховуючи при цьому їхній стаж роботи та професійний досвід.

Отже, правильний підхід до організації охорони праці на підприємстві, грамотне використання різних нематеріальних способів стимулювання працівників дають останнім необхідне почуття надійності, стабільності й зацікавленості керівництва у своїх співробітниках. Також керівник підприємства обов'язково повинен дотримуватися усіх приписів та вимог законодавства про охорону праці і нести відповідальність за їх порушення.

Керівнику варто посилити контроль за станом виробничої та технологічної дисципліни та допуском працівників згідно обліку та медичних показників за результатами медичного огляду, обов'язково проводити періодично інструктажі працівникам. Таким чином, завдяки налагодженій охороні праці знижується також плинність кадрів, що в свою чергу позитивно впливає на стабільність усього підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У першому розділі магістерської роботи описано мету, місію, ціль та види діяльності підприємства. Проаналізовано наукові дослідження інноваційно – економічної діяльності підприємств з надання сфери послуг поштового зв'язку.

Метою ПАТ «Укрпошта» є надання якісних та своєчасних послуг для задоволення потреб споживачів. Мережа ПАТ «Укрпошта» призначена для надання універсальних і додаткових послуг фізичним та юридичним особам, а також для обробки перевезення та доставки поштових відправлень по Україні та за її межами.

Місією поштового зв'язку є збереження економічної і політичної цілісності країни, забезпечення громадян України, органів влади та юридичних осіб сучасними послугами поштового зв'язку.

Основними цілями товариства є поліпшення якості та розширення спектра послуг поштового зв'язку та розвиток інфраструктури поштового зв'язку для збільшення кількості споживачів.

Середня чисельність штатних працівників ПАТ «Укрпошта» становить 72, 5 тис. осіб, компанії «Нова пошта» близько 22, 2 тис. осіб., «Інтайм» надає роботу близько 1 тис. осіб та «МістЕкспрес» складає більше 1, 2 тис. осіб.

Стаціонарних відділень ПАТ «Укрпошта» налічує 13,1 тис., компанія «Нова Пошта» складається з 4,1 тис., «Інтайм» налічує 0,6 тис. відділень та «МістЕкспрес» нараховує 1,7 тис. точок видачі поштових відправлень. Необхідно зауважити, що частка відділень ПАТ «Укрпошта» є найбільшою серед основних конкурентів, що в свою чергу становить 67,2 %

За даними маркетингового дослідження ринок письмової кореспонденції впродовж останніх років демонструє поступове зниження обсягів як у натуральному вимірі, так і в грошовому. До 2017 року очікується зниження загального обсягу ринку на рівні 3 - 5 % щорічно внаслідок подальшого розвитку Інтернету та мобільного зв'язку (ділове та особисте листування,

пересилання рахунків у конвертах), скорочення офлайн торгівлі, скорочення кошторисів бюджетних установ та рекламних бюджетів комерційних компаній тощо.

По ПАТ «Укрпошта» обсяги письмової кореспонденції знизились у 2014 році на 16,5%, у 2015 році - на 23,2%, у 2016 році – на 5,5%, у 2017 році обсяги очікуються на рівні 2016 року.

У другому розділі магістерської роботи було проведено аналіз фінансових показників та аналіз основних економічних показників ефективності фінансово-господарської діяльності ПАТ «Укрпошта».

Згідно проведених досліджень, а саме аналізу фінансових показників згідно балансу та звіту про фінансові результати було виявлено, що протягом досліджуваного періоду, а саме 2015 – 2018 рр. значний темп росту відбувався в інвестиційній нерухомості, інших фінансових інвестиціях, запасах, виробничих запасах, зареєстрованому капіталі та поточних забезпеченнях.

Щодо показників нематеріальні активи, первісна вартість, нерозподілений прибуток, готова продукція та товари спостерігається нестабільна ситуація, а саме протягом 2015 – 2018 рр. спочатку спостерігаємо спад, потім підвищення і далі спад.

За результатами основних економічних показників отримуємо те, що коефіцієнти фінансової залежності та незалежності є взаємозалежні, рентабельність активів та операційна рентабельність показує негативну динаміку, так само як і коефіцієнт фінансової стійкості та абсолютної ліквідності.

У третьому розділі магістерської роботи описано та використано інструментарій економіко – математичного моделювання. Здійснено розрахунок впливу основних показників та розраховано за допомогою функції «Аналіз даних» регресійну залежність та коефіцієнт детермінації. Також розраховано коефіцієнт еластичності та за допомогою лінії тренду та було

обрано для порівняння три види апроксимації – лінійна, логарифмічна та поліноміальна.

За допомогою функції «Аналіз даних» розроблено регресійну моделі впливу зареєстрованого капіталу на рахунки в банках. Отримано рівняння регресії та встановлено коефіцієнт детермінації $R = 0,72$, що свідчить про помірний зв'язок між показниками. Також розраховано коефіцієнт еластичності, що становить $0,24$, тобто при збільшенні зареєстрованого капіталу на 1% , рахунки в банках збільшаться на $0,24\%$.

Також було розраховано як гроші та їх еквіваленти впливають на готівку та отримано регресійне рівняння. Коефіцієнт детермінації $R = 0,97$, що свідчить про достатньо сильний зв'язок між показниками. Згідно розрахунків коефіцієнт еластичності становить $0,11$, тобто при збільшенні показника гроші та їх еквіваленти на 1% , готівка збільшиться на $0,11\%$.

Результати впливу запасів на товари були наступні: коефіцієнт детермінації $R = 0,85$, що свідчить про достатній зв'язок між показниками, коефіцієнт еластичності становить $3,22$, тобто при збільшенні запасів на 1% , товари збільшиться на $3,22\%$.

При розрахунку впливу власного капіталу на первісну вартість було визначено, що коефіцієнт детермінації $R = 0,87$, що свідчить про достатній зв'язок між показниками. Згідно розрахунків коефіцієнт еластичності становить $-0,35$, тобто при збільшенні власного капіталу на 1% , первісна вартість зменшиться на $0,35\%$.

Запропоновано концепцію удосконалення інноваційно – економічної діяльності впровадження в контексті стратегічного плану розвитку, яка включає в себе основні 4 блоки:

1. Концептуальна мета;
2. Цілі удосконалення інноваційно – економічної діяльності;

3. Методи удосконалення інноваційно – економічної діяльності ПАТ «Укрпошта» в контексті впровадження стратегічного плану розвитку;
4. Результати реалізації концепції.

У четвертому розділі магістерської роботи було змодельовано на базі теорії ланцюгів Маркова економічну ситуацію на найближчу перспективу та через скільки років ситуація стабілізується.

Всі етапи прогнозування було здійснено за допомогою програми MatLab.

Враховуючи результати прогнозування було виявлено, те що собівартість реалізованої продукції стабілізується у 2021 році, тобто на шостому кроці.

Також, було зображено фрагменти розрахунку регресії за допомогою функції «Аналіз даних», що були реалізовані у програмі MS Excel та фрагменти вхідних даних та розрахунку коефіцієнта еластичності реалізованих в програмі MS Excel.

Крім цього, було зображено безпосередньо фрагменти розрахунку прогнозування фінансово – економічних процесів реалізований в програмі MatLab.

У п'ятому розділі магістерської роботи було проаналізовано обґрунтування економічної ефективності інвестиційного проекту на ПАТ «Укрпошта». Визначено, що для аналізу ефективності проекту основними показниками є розрахунок NPV (чиста теперішня вартість), P_i (індекс прибутковості) та термін окупності.

Для впровадження ІТ – технологій доцільно замінити минуле програмне забезпечення новим більш ефективним. Було запропоновано встановити інформаційне забезпечення 1С: Підприємство 8. Бухгалтерія для України, що надасть змогу ПАТ «Укрпошта» :

1. Автоматизувати бухгалтерський облік, звітність та податковий облік;
2. Автоматизувати облік витрат, доходів та аналіз прибутковості;
3. Автоматизувати облік збуту та реалізації;
4. Автоматизувати облік руху торгово – матеріальних цінностей та управління складською логістикою;
5. Автоматизувати управління закупівельною діяльністю;
6. Автоматизувати облік та управління персоналу підприємства;

Згідно результатів, інвестиційний проект згідно представлених вхідних параметрів можливий до впровадження за розрахованими критеріальними показниками.

Визначено, що $NPV=59\ 996,3$ грн., тобто чиста теперішня вартість є прибутковою, отже ІІ є прибутковим. Те, що інвестиційний проект є прибутковим показує також індекс прибутковості, що дорівнює 4,4.

Також було розраховано термін окупності проекту за допомогою MS Excel, а саме побудови діаграми. Звідси, отримано термін окупності, що дорівнює 1,6 роки, що є досить вигідно і прибутково для інвестиційного проекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Диверсифікація як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах / М.М. Скоробогатов, О.І. Куцерубова // Економічний вісник Донбасу. — 2011. — № 3. — С. 18-21. — Бібліогр.: 4 назв. — укр.
2. Багорка М. О. Диверсифікація як фактор підвищення ефективності діяльності підприємств в сучасних умовах / М. О. Багорка, І. А. Білоткач // Інвестиції: практика та досвід. - 2009. - № 10. - С. 17-21. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2009_10_6.
3. Диверсифікація підприємства: передумови види та форми / А.А. Бокань // Вісник економічної науки України. — 2010. — № 2 (18). — С. 21-24.— Бібліогр.: 15 назв. — укр.
4. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф. — СПб. : Питер Ком, 1999. — 416 с.
5. Маркетинговий інструментарій визначення конкурентних переваг операторів поштового зв'язку / Т.М. Тардаскіна, І.В. Станкевич, С.І. Івасілевич // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна «Проблеми економіки транспорту». — 2018. — Вип. 15. — С. 73-83
6. Група дій по поштовій безпеці. [Електронний ресурс] // Региональное содружество в области связи. [Офіційний сайт]. — Режим доступу: http://www.rcc.org.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=124:2009-02-16-06-49-24&catid=249:2009-02-18-07-33-55&Itemid=889.
7. Закон України від 04.10.2001 № 2759-III «Про поштовий зв'язок»
8. Князева О. А. Впровадження контролінгу в діяльність великих підприємств задля підвищення їх конкурентоспроможності / О. А. Князева, С. С. Новицька //

Бізнес Інформ. - 2014. - № 4. - С. 432-436. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_4_75.

9. Стратегічний план розвитку ПАТ «Укрпошта» - Режим доступу:
<https://mtu.gov.ua>

10. Всесвітній поштовий союз – Режим доступу:
<https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=367&language=uk>

11. Економіка поштового зв'язку / [Буряк В.Г., Захарченко Л.А., Орлов В.М., Спильна Н.П. та ін.]. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова. – 2012. – 544 с.

12. Пояснювальна записка до проекту фінансового плану ПАТ "Укрпошта" на 2018 рік / Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/news/29376.html>

13. Логістика. Основні поняття логістики : конспект лекцій для студ., які навчаються за напрямом підготов. «Менеджмент» / Н. І. Нікогосян, О.О. Демидова, В. В. Титок, М. О. Шебек, Т. С. Рудник; МОНМС України, Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. - К. : КНУБА, 2013. - 27 с.

14. Наконечна Т. В. Інформаційні технології в управлінні ланцюгом поставок промислових підприємств / Т. В. Наконечна // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». - 2015. - № 669. - С. 217-222.

15. Фалович В. А. Нові виклики у розвитку ланцюгів поставок / В.А. Фалович // Вісн. Приазов. держ. техн. ун-ту. Сер. Екон. науки. - 2015. - Вип. 25. - С. 47-54.

16. Сумець О. М. Логістичні системи і ланцюги поставок : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. М. Сумець, Т. Ю. Бабенкова; Харк. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. П. Василенка. - 2-ге вид., стер. - Х : КП «Міська друк.», 2013. - 193 с

17. Загальна інформація про ПАТ «Укрпошта» - Режим доступу:
<http://ukrposhta.ua/pro-pidpriyemstvo/zagalna-informaciya/>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Структура та динаміка доходів по ПАТ "Укрпошта" за 2016 - 2018 роки

Найменування видів діяльності за КВЕД	чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн					кількість продукції/наданих послуг, одиниця виміру				
	2016 рік факт	2017 рік план	2018 рік план	% росту 2018 р. до 2016 р.	% росту 2018 р. до 2017 р.	2016 рік факт	2017 рік план	2018 рік план	% росту 2018 р. до 2016 р.	% росту 2018 р. до 2017 р.
1	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Послуги національної пошти, в т.ч.</i>	2 198	3 166	4 729	215,1	149,4					
письмова кореспонденція та дрібні пакети	961	1 265	1 503	156,3	118,8	175	164	169	97	102,8
посилки	337	483	729	216,3	151,0	19	25	35	188	140,2
періодичні видання (за передплатою)	293	311	372	127,0	119,9	433	422	333	77	78,9
інші послуги національної пошти	606	1 108	2 125	350,4	191,9					
<i>Фінансові послуги, в т.ч.</i>	1 894	2 274	2 513	132,7	110,5					
поштові перекази	188	334	453	241,0	135,5	9	30	38	398	125,2
приймання платежів	442	605	608	137,4	100,5	154	139	129	84	92,9
пенсія та грошова допомога	1 263	1 335	1 397	110,6	104,6	71	71	67	94	94,3
інші банківські послуги			56							
<i>Торгівля</i>	266	488	698	262,3	143,1					
<i>Інші комерційні послуги</i>	126	239	362	288,0	151,6					
Усього	4 484	6 167	8 303	185,2	134,6					